

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMÁNYOK szabadalmazását eszközöl mind. államban
Réthy János
 nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindenféle fényképezési gépek és készletekkel. Alapítva 1856. — Többször kitüntetve. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
 Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó-hivatalban, Budapesten, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

Ujdonságok
 remek szép csipke fűzős-ben. Csipke-gallérok, jabottok, színházi fejkötők, val. francia legyezők, diszkótyékek. Pfeiffer Dezsónél, Váci-utca 22. Nemzet szálloda épületében.

LATZKOVITS A.
 BUDAPEST,
 IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
 Cs. és kir. szabadalmazott fehéremű-gyáros ajánlja
uri divat- és fehéremű-ujdonságait.

Hirdetések felvételnek a Vasárnapi Ujság kiadó-hivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

„Toronyórák”
 palota, laktanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.** I. m. állami köztan. gép- és drágárgyár. Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Képes árjegyzék költség nélkül bér.

Helyiség-változtatás.
 Van szerencsénk a t. cz. közönségnek tudtára adni, hogy üzleti helyiségünket **Teréz-körút 5. sz.** alá helyeztük át. Mély tisztelettel **Ohm és Simon.**

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK. KÖZGYŰLÉSI MEGHÍVÓ.

A Magyar Általános Hitelbank szavazatra jogosult t. cz. részvényesei az 1895. évi márczius 19-én, kedden d. e. 10 órakor Budapesten, a bank helyiségében (V., nádor-utca 12. szám) tartandó

HUSZONHETEDIK RENDES KÖZGYŰLÉSRE meghívotnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a társaság 1894. évi üzletéről.
2. Az igazgatóság számadása az 1894-ik üzletéről és indítványa az évi nyereség megállapítása és hovatfordítása iránt.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. Határozathozatal e tárgyban és a felmentés megadása az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére.
5. Határozathozatal a bécsi cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és ipar-hitelintézzettel fennálló egyezmény tárgyában.
6. Igazgatói választás.
7. A felügyelő bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása.

A közgyűlésen minden részvényes húsz darab etett részvény után egy szavazattal bír.

A szavazatra jogosult t. cz. részvényesek felhívotnak, hogy részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött határral előtti 14 nappal Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál, vagy Bécsben a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és ipar-hitelintézzetnél, vagy S. M. von Rothschild bankháznál letétbe tegyék.

A részvények számszerűen összeállítva a benyújtó által sajátkezűleg aláírt jegyzék kíséretében nyújtandók be.

E jegyzék Budapesten két, Bécsben három példányban állítandó ki. E jegyzék egy példányát a benyújtónak az átvétel elismerésével visszaadják. A részvények csak ezen elismeréssel visszaválthatók a közgyűlés után visszaszolgáltatni. A közgyűlésre belépti jegyül szolgáló igazolvány Budapesten közvetlenül a letétel alkalmával, Bécsben nyolcz nappal a közgyűlés előtt fog kiadani.

Ha valamely részvényes szavazati jogát más szavazatképes részvényes által átadja gyakorolni, a megbízott nevére szóló meghatalmazást az igazolvány háttal kitölteni s aláírni tartozik.

A módjeg a felügyelő bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt Budapesten az intézet helyiségében, Bécsben a cs. kir. szab. osztrák kereskedelmi és ipar-hitelintézzetnél és S. M. von Rothschild bankháznál a részvényesek rendelkezésére bocsátatik.

Budapesten, 1895. február 17-én. Az igazgatóság.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Uj rendszerű pénztári jegyeink cheque alakban

4%-ot kamatoznak (adómentesen); a betéti könyvecskék új nemeként jelentkeznek; sok irányban előnyöket biztosítanak az eddigi betéti könyvecskék és a régi rendszerű pénztári jegyek felett.

Azon intézetek és cégek száma, melyek kijelentették, hogy ezen pénztári jegyek tökélszényeit saját lemerős felülről fizetési célokra elfogadják, már most is 600-ra rag. Az erre vonatkozó jegyzék főpénztárnknál és főkasszárnknál kapható, a legújabb jegyzék február 28-án jelenik meg.

Elfogadunk egyébként betéteket 4%-ra

betéti könyvecskék mellett, régi rendszerű pénztári jegyek ellen és folyó számlára (cheque-számlára) is.

Váltóüzletünk elfogad megbízásokat értékpapírok vásárlására és eladására és felvilágosításokkal szolgál minden a bankügyletek körébe tartozó kérdésben.

Tökeelhelyezésre ajánljuk a

Magyar takarékpénztárak központi zálogbankja 4 1/2%-os adómentes záloglevelét és közkegyi kötvényeit

napi árfolyam mellett.

Fiókai: VI. Podmaniczky-u. 2. Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank r. t. VI., Teréz-körút 2. V., Nádor-utca 4. sz.

Nº 4711.

Eau de Cologne

(aranyos-kék rajzjegy)
 Mühlens Ferdinandtól, Kölnben.
 A legjobb czégnék elismere.
 Készletben majd minden finomabb illatszer-üzletben.
 Nagyban raktár
 Bécs XII/2, Rudolfsgasse Nr 56a

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ- ÉS GÉPGYÁR-RÉSZV. TÁRSULAT BUDAPEST.

Ajánlanak mindennemű vas-, aczél- és fémöntvényeket építkezési és gépészeti czélokra vizvezető csöveket, szivattyúkat, lecsapoló és öntöző-zsilipet, készülékeket a belvizek leeresztésére. — A helyi viszonyok szerint szerkesztett turbinákat, örlőhengereket kéregöntetű hengerekkel és malomberendezési czikkeket. — Zsilipeket bármily nagyságban és bármily rendszer szerint. — Alag-czöveket, zárkészülékeket, cső- és kapu-zsilipekhez, csölőpverő gépeket, anyagszállító kocsiakat. — Álló vagy fekvő gázmotorok egy vagy két hengerrel és mindennemű zúzógépek.

A Magyar országos központi takarékpénztár XXIII. RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

1895. évi márczius hó 2-án délutáni 4 órakor az intézet helyiségében (IV., Deák Ferencz-utca 7. szám, I. emelet) tartja meg.

N A P I R E N D:

1. Az igazgatóság jelentése. 6099
2. Zár számadások előterjesztése, a felügyelő-bizottság jelentésével.
3. Mérték megállapítása, nyertemény felosztása és kifizetés iránti határozathozatal.
4. Az alapszabályok módosítása.
5. Öt igazgatósági, esetleg két felügyelő-bizottsági tagnak választása.

Az az t. cz. részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 24. §-a értelmében* folyó évi február 27-ig délelőtti 12 óráig az intézet pénztáránál letenni, mely alkalommal a mérleg is rendelkezésükre álland.

Az igazgatóság.

* 24. §. Közgyűlésben részt vehetnek mindazon részvényesek, kik három nappal a közgyűlés megtartása előtt a le nem járt szelvényekkel együtt oly részvényt tesznek le a társulatnál, mely legalább két hóval előbb iratot a letévi saját nevére.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Magyar örökösödési eljárás.

1894: XVI. t. cz.

(f zentesítve 1894 június 24-én, kihirdetve 1894 július 1-én)

Az országgyűlési előmunkálatok felhasználásával.

Irta

Dr. Herczegh Mihály.

a budapesti tud. egyetem ny. rend. jogtanára.

Ára füzve 1 frt 80 kr.

VASÁRNAPI UJSÁG

9. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 3.

42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt egész évre 12 frt fél évre — 6.

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4.

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5. — fél évre — 2.50 Külföldi előfizetőkhez a postaiag meghatározott viteldíj is csatolandó.

EGY SZÁSZ KIRÁLYI HERCEG MAGYARORSZÁGON.

URALKODÓHÁZUNKNAK az az ága, mely Magyarország legnagyobb birtokosa ma, Albrecht főherceg ága, tudvalevőleg a szász-tescheni örökség útján jutott roppant kiterjedésű birtokaihoz. A bélyei, magyar-óvári, stb. rengeteg uradalmak első birtokosa, Magyarországnak 1766-tól 1780-ig helytartója, Albert szász-tescheni herceg volt. II. Gósz szász és lengyel király s neje Mária Jozefa (I. József császár leánya) tizenegyedik fia, s Mária Terézia legkedvesebb leányának, Mária Krisztinának a férje, kinek nagy műérkét a bécsi „Albertina” gyűjtemény dícséri, magyarországi szerepléséről azonban fájdalom egy maradvány alkotás sem emlékezik. Élete, melyet *„Maleher”* most írt meg levelei és a bécsi levéltárban őrzött kézirat naplójá „Mémoires de ma vie” felhasználásával, inkább csak annyiban érdekel bennünket, a mennyiben működésének színtere tovább tizenégy évnél Magyarország volt.

Van a szász udvarnál egy ősrégi érdekes szokás, hogy minden újszülöttnék jó magyar öbort adnak inni világra jöttek. Ezt a szokást a szász-tescheni herceg születése honosította meg először; ő volt az, kinek élete oly veszályban forgott anyjával együtt, hogy az orvosok magyar bort öntöttek belé s attól fogva állandó szerepe jutott a magyar bornak a szász hercegek születésénél.

Gyermekkori emlékeiről írva naplójában, a herceg rövid, de velős vonásokkal jellemzi a szász udvar akkori fényét, a pompát és ünnepélyeket, melyekben különösen a híres elnök-miniszter, a sardanapali hajlamokkal bíró Brühl gróf

* „Herzog Albrecht zu Sachsen-Teschen, bis zu seinem Antritt der Statthalterschaft in Ungarn.” Wien und Leipzig 1894.

ALBERT SZÁSZ-TESCHENI HERCEG.

latin nyelv elhanyagolása. Sokszor kellett ezt éreznie később, midőn 1766-ban Mária Teréziától Magyarország helytartójává neveztetvén ki, az országgyűléseken és hétszemélyes táblán latinul volt kénytelen elnökölni. Egyelőre azonban még nagyon távol állott ettől az állástól, sőt aligha merhetett ilyet csak remélni is, ha megdölgödjük, hogy a hét éves háború alatt, mikor Nagy Frigyes az osztrák házhoz szító Szászország minden jövedelmét lefoglalta, Albert herceg a legszigorúbb nélkülözésekkel küzdött, alig tudott egész éven át egy tisztességes ruhát szerezni s havi pénze nem haladta meg a 30 tallért, az is rossz pénzben s legnagyobb részát katonai művek bevásárlására fordította.

Szerencsére a dolgok jobbra fordultak. Hadik egyelőre megszállotta Berlint, s Dreza élmezését biztosították a Magyarországból megrakodva érkező társzerek. A bekövetkezett fegyverszünetet használta fel Albert herceg arra, hogy apjához, Varsóba menet, rövid időre ellátogasson Bécsbe is, hol akkor pillantotta meg először későbbi frigyének hű szövetségését, Mária Krisztina főhercegnőt, egy udvari estélyen s az első találkozás csakhamar döntővé vált egész későbbi élet-sorsára nézve. De hadd beszéljen maga a herceg a keletkező viszony idylli pillanatairól.

— Következő nap — úgy mond — szánkázást rendeztek a Burgból Schönbrunnba. Minden szánon egy gavallér s egy hölgy ült. A szánok kiválasztása sors-húzás útján történt. A véletlen úgy akarta, hogy az én számom azon főhercegnő számával találkozott, kinek bájai előtte való estén oly mély hatást tettek rám, s így a napnak nehány óráját vele egyedül tölthettem. Lehet képzelni, mily érzelmek vettek erőt rajtam, mikor társalgása varázsán kívül még közvetlen közellétének igézte alatt álltam.

Ebbe az időbe esik Albert herceg első magyarországi utazása is. Varsóba utaztában a

Az élet Compiègneben fényes és zajos volt, de a főrangúak elhúzódtak; még udvarhölgyeket is alig kapott Eugénia. Őt azonban az nem kedvetlenül el. Új életet, új szokásokat teremtett. Így szigorúan meg volt hagyva, hogy a nők minden ünnepélyesség nélkül mezelen karokkal és vállakkal jelenjenek meg. A ki csak a legfinomabb szövettel takarta is be vállait, vagy karjait, a mellett azonnal ott termett egy kamarás és figyelmeztette őt a rendeletrre.

Hogy Eugénia mennyire boszúálló tudott lenni, bizonyítja a következő történet. Mikor Miksa császár tragikus halálának híre eljutott Párisba, mindenkit mélyen megráztatta a szerencsétlenség; az elégedetlenség általános volt, mindenki Napoleon császárt vádolta érte.

«Mit mond a nép?» kérdé Napoleon Hyrvoix, a titkos rendőrség főnökét, a ki naponta jelentéseket tett neki. — «A nép nem mond semmit, felség.» — «Őn nem mondja meg nekem az igazat. Mit mond a nép?» — «Nos hát, felség, ha meg akarja tudni, nemcsak a nép, hanem az egész nemzet fel van zúdulva a szerencsétlenség miatt. Mindenütt arról beszélnek és azt mondják, hogy az oka...» — «Nos, ki az oka?» — «Felség, — hebegé a rendőrfőnök. XVI. Lajos idejében azt mondták: Ennek az ausztriai nő az oka... III. Napoleon alatt pedig azt mondják: Ennek a spanyol nő az oka.» — Alig ejtí ki e szavakat, mikor feltárl a szomszéd szoba ajtaja és azon Eugénia jelen meg lángoló szemekkel. — «Ismételje, uram, a mit az előbb mondott,» szól rekedten a dültől. — «Minden esetre, asszonyom, miután azért vagyok itt, hogy az igazat megmondjam. Azt mondtam a császárnak, hogy ma úgy beszélnek a spanyol nőről, mint nyolczvan évvel ezelőtt az ausztriai nőről.» — «A spanyol nő! A spanyol nő!» kiált fel a császárnő iszonyú indulattal és keze ökölbe szorult. — «én francia nő lettem; de megmutatom ellenségeimnek, hogy spanyol nő is tudok lenni, ha kell!» — «Bánom, hogy beszéltem, felség,» — mond a rendőrfőnök, miután a császárné távozott. — «Őn kötelességét teljesíté,» felelte a császár, kezét megszorítva. De azért nem sokára előléptették, hogy elmozdítsák. Vidékre neveztek ki nagyobb állásra.

Az 1870. év májusában a császár környezetében már mindenki érezte, hogy a Németországgal való háború kikerülhetetlen s csak idő kérdése. Napoleon ekkor maga szerkesztett egy röpirvet, mely már ki volt nyomtatva az államnyomdában s ott hevert nagy rakásokban. Ebben azt igyekezett bizonyítani, hogy ha a francia hadsereg erejét a némettel összehasonlítják, látni való, mily kevésbé van azoknak igazuk, kik a francia haderőt még kevesbiteni akarják. Ez irat nem került forgalomba, de mutatja, hogy Napoleon nem táplálhatott valami vérmes reményeket a hadjárat kimenetelére iránt.

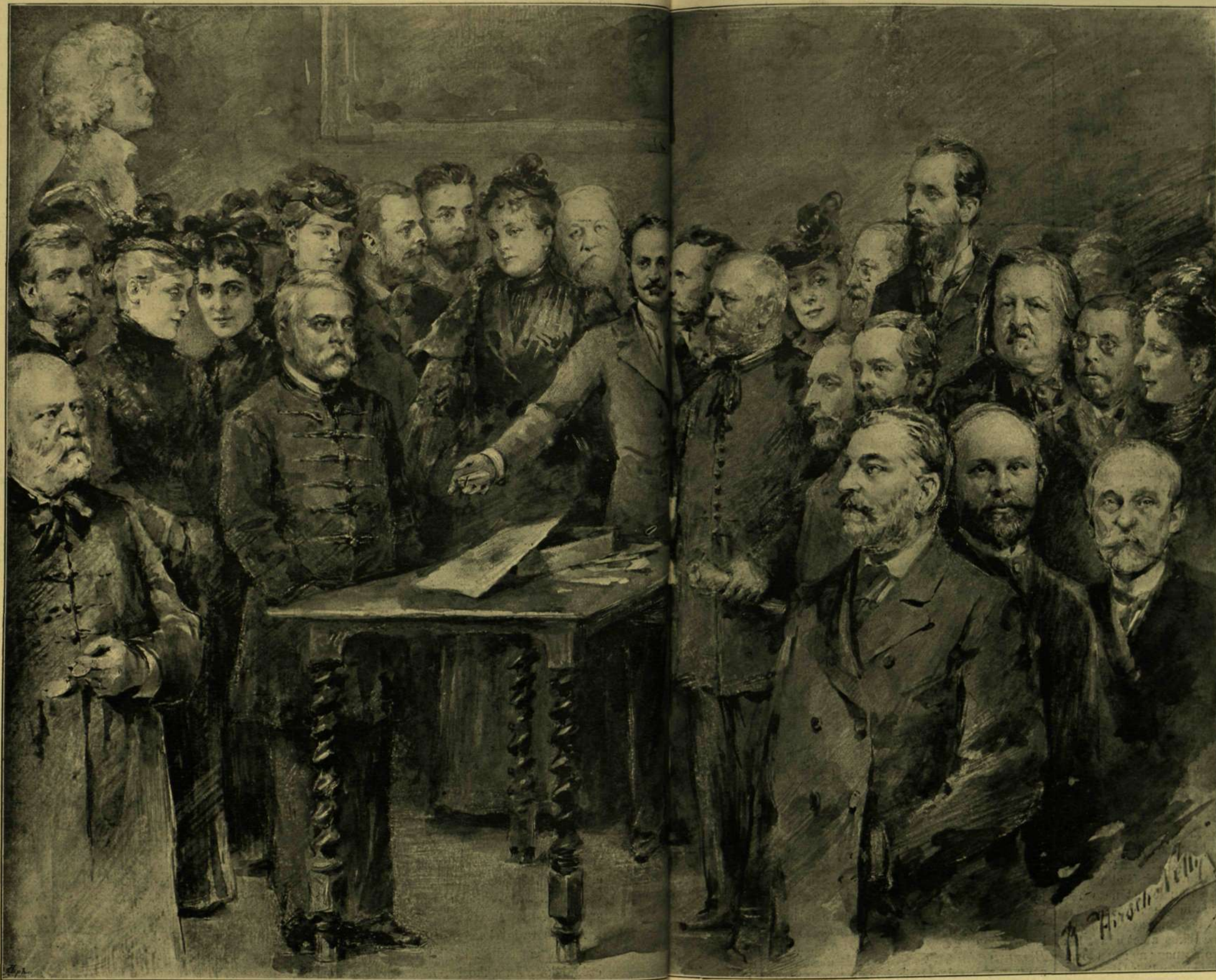
Tudvalevőleg Eugéniát vádolják, hogy a német-francia háború előidézésében, illetőleg a hadüzenet kieroszakolásában nagy része volt. Szerzőnk sem igyekszik róla ezt a vádat elhárítani. Nem nyugodott addig, míg Franciaországot az egyetlen protestáns nagyhatalommal háborúba nem keveri. Ha Németország le lesz győzve, meg lehet bontani Olaszország kezdődő egységét is.

A háború részleteiben nem követhetjük emlékirónkat. Érdekesnek találjuk azonban a «világ fővárosa» ostromának pár jellemző epizódját közölni az ő előadása után. Különös dolog, hogy eleinte senki sem félt ettől az ostromtól, ép oly kevésbé, mint az éhségtől, a mely pedig később nagyon is bekövetkezett. Eleinte minden körülzárás mellett is meglehetősen vígan folyt az élet Párisban. A színházakat sem zárták be. Sarcey, a nagyírú kritikus, így irt egyik lapban erre vonatkozólag: «A színház a mai helyzetben nem kevésbé alkalmas szórakoztató eszköz, mint egy jó könyv olvasása. Épen legszomorúbb óráiban van szüksége az embernek olyan szórakozásra, mely ideig-óráig elvonja a fájdalmas gondolatoktól.» — Hanem ez csak afféle csinált humor! A kemény téli hónapok közeledtével mind nyomasztóbbá lett a helyzet. Mikor Gambetta felszállt léghajóján, hogy kijusson a körülzárt városból, egyik újság még azt írta: «Mindenünk megvan, a mit csak akarunk. És ime most a derék Gambetta a holdvilágba száll, hogy finom sajtókat szerezzen be

számunkra esemegének.» — Két hó múlva minden megváltozott. Emlékirónk egész lajstromot közöl arról, hogy mennyire megrágtak az élelmi szerek. Ime egy párás érdekes árjegyzékből. Egy kappan 40 frank, egy galamb 25, egy liba 80, egy pulyka 100, egy font sódar 10, egy tojás 5, egy liter bab 8, egy font farkasus 8, egy font medvehus 12, egy patkány, egy holló,

III.

A tragikus kimenetelű színjáték főszereplőjét, III. Napoleont nemzetének elítélése, megbérese követte száműzetésébe. A rá mért temérdek szítottól, vádtól megtisztítani alakját bajos feladata a történetírónak. «A nem ismert III. Napoleon» írja erre a nagy feladatra vállalkozik. A tra-

Heinrich Gusztáv. Szász Károly. Wlassics Gyuláné. Heinrich Gusztáv.

Gr. Dessewffy Aurélie. Gyulai Pál. Gr. Széchenyi Béla. Arany László.

Özv. gr. Károlyi Gyuláné. Jókai Mór. Wlassics Gyula.

Zsolt Zichy Antal. Könyv Gyuláné. Bartók Lajos.

Gr. Apponyi Albert. Fodor József. Szilgyi Dezsa.

Pulszky Ferenc. Könyv Gyula. Örv. Máró Bényi György. Berczik Árpád. Szily Kálmán.

GYULAI PÁL ÜNNEPLÉSE A KISFALUDY-TÁRSASÁG ÜNNEPLÉSE UTÁN. — R. HIRSCH NELLI RAJZA.

vagy egy veréb 3—4, egy macska, vagy kutya 20 frank.

Mint ebből látható, nem igen válogattak az enivalóban. Irónk az ostrom alatt elefántot, farkast, struccmadarat, kéngurut, patkányt, kutyát és lóhúst evett. Az állatkert elefántjait egy vendéglős huszonhétézer frankon vette meg darabonként. Nem sokára aztán az a kiáltás: «Nincs kenyér!» véget vetett a hatalmasabb erő elleni dacolásnak.

gédia tetőpontját, a sedani kapitulációt róttá fel bűnül a világ legnagyobb mértékben. Most ő maga szólal meg abban a két, eddig egészen ismeretlen levélben, melyet a szomorú napon nevének irt.

«Kedves Eugéniám, — így szól a levél, — lehetetlen leírni mindent, miket szenvedtem és szenvedek. Minden helyes elv ellenére nyomultunk előre; ennek katasztrófához kellett vezetnie. Most bekövetkezett ez. Inkább ha-

lott volna, mint tanúja ily megadásnak, és mégis ez az egyetlen eszköz, hogy megakadályozzuk 60,000 ember lemészárlását. S ha még csak az lenne minden gyötrelme! De rád, gyermekünkre s a szerencsétlen országra gondolok, Isten oltalmazza! Mi fog történni Párisban?»

A másik levélben így szól: «A tábor-

dulni, bár csak nagy ritkán árulta el egy-egy kitérő szava benseje mardosását. És a mikor ott feküdt halálos ágyán, pár pillanattal az elmulás előtt ezek a szavak hagyták el merevedő ajkait: — «Conneau!... Conneau! Ott volt ön Sédán-nál?» Ez utolsó töprengő szavai eléggé mutatják, hogy mi mehetett végbe ama gondolatra lelkében.

EGY KALANDOR-NEMZETSÉG A XV. SZÁZADBAN.

Történeti rajz.

(Vége.)

VII. Az utolsó Sforza.

Háttra van még, hogy Katalin legutolsó fiáról, a XVI. század nagy hadvezérééről emlékezzünk meg röviden, kinek élete sajátos példáját tárja fel egy híres család utolsó sarja nagy

erényekben és nagy fogatkozásokban egyaránt gazdag, de teljes egyensúlyra jutni többé nem bíró vérékátának, annak az aláhajlásnak, mely a Sforza Katalinban delelőre jutott rendkívüli politikai és katonai tulajdonságok végzetes lejtőjét jelzi.

Giovanni Medici már kora gyermeki éveiben erőszakos, nyughatatlan hajlamokat árukt el. Kuttyák, macskák fojtogatása, eselések ütlegetése, pajtásaival való dulakodás és karmolódzás napirenden volt nála, s az ilyen kalandok után rendszeren halványan, vértől esepelve tért haza.

Mikor már serdült korba jutott, mindennapi foglalkozása a testgyakorlati lón. Forgatta a kardot, ezélba dobott, kifárasztotta a legtüzesebb lovat, birkózott, tánczolt és úszott. Szóváltás közben megölte Boccaccio Alamannit s lábainál sujtotta halálra Piombinónak egyik szolgáját, ki iránta tiszteletlenséget tanusított.

Anyja halála után viharos ifjúságot élt át Firenzében, hol ezivódó, kötekedő természetért rettegtek, bár jó szive sok barátot is szerzett neki.

Történt, hogy ily kihágási miatt fölebbvalója egy alkalommal két évre száműzni volt őt kénytelen három mérföldre a várostól. Csak nevelője, Giacomo Salviati közbenjárása eszközölhette ki, hogy saját jószágán tartózkodhassék, a nélkül azonban, hogy szabad lett volna Firenzébe visszatérnie.

Ennek dacára összetűzése a hatóságokkal és magánosokkal nem szüneteltek, úgy hogy végre Lorenzo herczegnek és X. Leo pápának is legezelszerűbbnek tetszett őt eltávolítani Firenzéből. Kifüzték adósságait, fölszabadították birtokait a zálog alól, s aztán Giovanni Rómába helyezte át székhelyét.

Csak hogy itt még feltűnőbb viselkedett, mint Firenzében. Szórta a pénzt két kézzel, s összeakadt mindenkiel, a kit csak elől-hátul talált. Fegyveres kézzel nyitott magának utat a S. Angelo hídon át, melyet az Orsiniak kétszáz katonával zártak el.

De halhatatlanok Giovanni érdemei a középkor nehéz páncélos lovasságának átalakításában, mely ezéloból a csapatok könnyebb mozgékonyasága érdekében első volt, ki az arab lovaknak meghonosítását szorgalmazta a lovasságnál. Nagy sulyt fektetett arra, hogy a lovak kicsinyek, gyorsak és szép idomúak legyenek, s ilyenek beszerzésében semmi áldozatot sem kimélt. Ép oly nagy bámulója volt az alban lovasságnak is és közülök nem egyet, ki táborában megfordult, nagy tiszteletben tartott.

Senkit sem vett szoldjába, mielőtt tetőtől talpig meg nem vizsgálta, s más katonáival mérközés elé nem állította, s csak ha a próba sikerült, fogadta fel a jelentkezőt, kit aztán maga oktatótt bele a fegyverforgatásba és mozdulatokba. A ki aztán előléptetésre vágyott, annak előbb vele személyesen kellett összemérnie a fegyvert, vagy harcban egy ellenséget legyőznie. A bátor és vakmerő bizonyosan megtalálta nála jutalmát, de a gyávát, a poltront irgalmatlanul elűldözte táborából, sőt minden teketória nélkül halált is mondott fejére s nem ritkán saját kardjával végezte ki.

Ép úgy nem szerette a kisdéd természetű embereket sem, ellensége volt a hosszú hajnak és szakállnak s azt szokta mondani, hogy azok fergének fészkei, az ellenségnek markoló fogantyúi a harcban időfecsérlés alkalmi a tisztogatás és rendbeszedés szempontjából.

Ki nem látná mindezekben a vonásokban Sforza Attendolo erélyes és nyílt szellemét? Giovanni is utálta a hazugságot, mert meg volt győződve, hogy az csak nemtelen lélekből származhatik. Haragjában ő is borzasztó volt, de soha sem gyült haragra méltó ok nélkül, s rendes körülmények között kegyes és szelíd volt, mint a leggyöngédebb nő.

Korán nőül vette Mária de Salviatit, Jacopo Salviati hú és erényes leányát. Egy nap Firenzébe térv vissza, felesége meszsziről látta jönni már az úton, kikapta tehát bölesőjéből a kis Cosimot s az ablakhoz tartva, örömmel mutogatta apjának.

— Döb le a karomba! kiáltott Giovanni az ablak alatt, kitarva karjait, hogy fölfogja a gyermeket. Az anya megrémült, habozott, de látva, hogy férje türelmetlenül ismétli a parancsot, annyira szokva volt a vak engedelmességhez, hogy

nokok azt jelentik, hogy a mostani helyzetben minden ellentállás hiábavaló. Nincs lőszer, élelmiszer. Ki akartunk törni, de a kitérés nem sikerült... Négy óra hosszat voltam a csataterén. A porosz csapatok közti elvonulás igazi ítélet volt. Ég veled, szeretve öllelek». (1870, szeptember 2-án.)

Kétszer halt meg ő is, először ezen a napon. Két évvel később másodsor. Sedan valóságos rögeszméje volt, melytől soha nem bírt szabá-

Most, hogy már eszűndes ember, vesztett ügyének védelmezői akadnak, a kik a hazafi-elkeseredés elítélése ellenében igaznak vélt világitás mellett óhajtkák őt bemutatni. Mindig így volt ez a történelem diestelen alakjaival. bármily lelkes buzgalom alig fogja megváltoztatni alapszabályát a rosszaló véleményt, melyet a «kalandor» császárról s a «spanyol nő»-ről alkottak az emberek.

legyőzve isonytát, alábocsátotta a csecsemő gyermekét, ki sértetlenül hullott a karjaiba.

Nem kevésbé volt bátor és elszánt a harcban. Szemben az ellenséggel, az Adda partján, kétszáz lovasával a háta mögött halált megvetve fordult csapataihoz:

— A ki velem tart, — úgymond, — kövessen.

És a folyó felé irányozva híres Szultán nevű arabs fehér lovát, s nem tekintve a folyónak sem mélységét, sem rohamos folyását, lándzsánsan, fegyveresen belevetette magát s úszva kelt át a sodró, mély forgatagon.

A bátorság, melylyel minden veszéllyel szembeállt, meghozta Giovanninak a hősi halál véres babérszortját. 1526. nov. 25-én, midőn az urbinói herceggel, a velenceiek főhadvezérével elindult, hogy elzárja Frundsberg tábornok elől a mantuai területen való átkelést, ki tizennégyezer ember élén sietett csatlakozni a császári hadakhoz, Giovanni szembeállva velök, négy nap alatt több mint négyezeret tett tönkre közülök. De Burgoforte közelében egy bomba összezúzta térdét.

Mantuába vitték, hol csakhamar kitűnt, hogy az amputáció el nem kerülhet. Giovanni maga akarta látni, mint fűrészelik el lábát s az egész műtét alatt nem engedte, hogy megkötözzék vagy tartás. Állhatatosan tűrte nagy kínjait s mikor mindenek vége lett, megkérdezte környezetétől, ha meg kell-e szenvednünk kétszer bűneinkért? Arra a feleletre, hogy nem, csak annyit mondott:

— Akkor nyugodt vagyok.

Amde a borzasztó műtétet nem élhette túl; meghalt, alig huszonnégy éves korában. Halálát azon a körülményen kívül, hogy orvos nem volt az időben kéznél, egy zsidó orvos, Ábrahám mester tudatlanságának is tulajdonították, ki az operációnál vérmérgezést okozott, mely aztán a végzetes kimenetelt siettetette.

Medici János holttestet Mantuában tették örök nyugalomra a dominkánusok székesegyházában, honnan Firenzébe vitték át a Medicek sírboltjába.

Egykorú leírás szerint «Giovanni Medici termete a közepesen valamivel magasabb volt, meglehetősen nagy fejjel, halvány tele arccsal, kevés és ritkás szakállal. Arcszíne gyönyörű volt, s ebben erősen hasonlított anyjához. Sze me sem nagyok, sem kicsinyek, orra kicsiny és arányos, szája szabályos, de megfélemlítő hanggal, midőn a harcban vezényelné és parancsolná kellett. Vallási szélesek voltak, karjai izmosak és oly erősek, hogy senki sem volt képes annak ellenállani. Keze telt és erős, de rövid, derékben karcsu, lábszárai szép idomúak, lábai kicsinyek».

Várnai Sándor.

KÉPEK JAPÁNBÓL.

I.

Látogatás a «keleti főváros»-ban.

Japán fővárosába Tokióba (rég neve Yeddo) 1893 augusztus 30-án megérkezvén, legelső célpontom is az «Aszaksza», vagyis a városliget meglátogatása volt. E hely Tokio legészakibb részében fekszik, át kellett vágnom az egész városon. Eleintén ismerős városrészeket haladtam át, mindazonáltal az új nérem volt unalmas. Új néptípusok, új mozzanatok vonultak el szemem előtt, régiekkel vegyest.

Egy utcában oly sűrűn tolongott a nép, hogy csak kerülővel lehetett volna tovább jutnom. Vezetőm felvilágosított a tolongás okáról. «Matszuri» (vallásos ünnep), mondá.

*Ez az ünnep az Aszaksza városának, Reményi Ferenc sorhajó-hadnagy tollából való, ki Ferenc Ferdinánd főherceget fölkerülte nagy útjában kísérte s a kitől lapunk már több ízben közölt keleti útjában, irt érdekes közleményeket. Szerk.

Japánban két vallás van elterjedve: az ősi, nemzeti sinto («istenek útja») hit, mely alapjában elvileg az ősök és a természet istenített erőinek tiszteletéből áll, és az Indiából Khina és Korea útján ide vándorolt Buddha-vallás. Az utóbbi, noha eredetileg tisztán morál-tan, hosszú útján Japánig egy sokistenű vallássá fajult el. E két vallás Japánban nemcsak hogy békésen megfér egymás mellett, hanem részben elegyedett is, elvévén egymás isteneit. A japáni alkalmazkodott e vallási kettősséghez és többnyire mind a két hitnek hódol, — a mennyire annyira. Derült természetű vallási életében is visszatükröződik; rajongás, önkínzás — testileg vagy szellemileg — távol van tőle. Nem hiszi, hogy istenek kedvében járja az által, ha az élet örömeinek bármelyikét is elmulasztaná; sőt meg van győződve arról, hogy a túlvilági örömeiket lelik az e világi jókedvében. Ezért a matszurik inkább csak népmulatók, melyeknél tulajdonképeni vallásos eseményeknek édes kevés szerep jut. Minden főbb istennek megvan a maga matszurija, melyet természetesen ott ünnepelek, a hol az illető istennek temploma van. Az istenek pedig nagy számmal levén, van ürügy a vigalomra az egész éven át, kivéve a november hónapot, mikor is az istenek egy szent helyen évi gyűlésüket tartván, szent helyeiktől távol vannak. Különben az istenek csak kisebb kéjtudásokat szoktak tenni, a melyekre a «mikosi»-t, egy emberektől hordozott miniatűr-templomot használnak. E kirándulások valamely közel templomig terjednek, a hol az isten néhány napra leszállván, ismét visszatér hivatalos templomába. Az oda- és visszautazás természetesen szintén kedvező alkalmat ad a népek vigalmára.

Egy ily vallásos népmulató volt tehát e napon is. Valamely isten szokásos évi látogatását tevő valamely templomra. Ember-ember mellett állt kíváncsian tekingetve azon irányba, a honnét a kami-nak (isten) ünnepélyes kíséretével érkeznie kellett. Az utca szépen fel volt díszítve tarka lampionokkal, csinált virágokkal; egy-két házban tetején rögtönzött emelvények voltak, melyeken állarcos, fantasztikus mezekbe öltözött tánczosok jártak a szent kagura-tánczot. Végre közeledett a menet. Elöl sísí-k (oroszlánok) lépkedtek, t. i. kétlábú oroszlánok, a kik vörös és aranylakkos, állatfejeket ábrázoló állarcokkal igyekeztek maguknak nevékhöz illő kinézetet adni; mellettük vallási jelvényeket és ódiás lándzsákat hordozó emberek haladtak. Ezeket lóháton ülő papok és egy zenekar követték, mely a legkülönfélébb sípokkal és dobokkal pokoli lármát csapott. A zenészek mögött a mikosi, a kami gyaloghintaja tűnt fel. Négy erős férfi emelte rudakon a gyönyörűen faragott és lakkozott templomalakú alkotmányt. A közönség illedelmes, de meg nem illetődött magavislete után itélve, a mikosi lakója egy igen vidám természetű isten lehet, a ki minden szertartásos megtiszteltetéséről egyszer mindenkorra eleve lemondott.

A mikosival azonban még nem ért véget a menet. Azután jött a java: a dasi, vagyis ünnepi kocsi. Két hatalmas kereken egy kétemeletes, minden oldalról nyitott szerkezet haladt, melynek tetejében, magasán a házak födei felett egy óriási marczona japánilovagnak, felelmetgerjesztő alakja trónolt. Az első emeleten tánczosok táncoltak valami tánczot, melyhez erősen döngött dobok és mindenféle hangszerek szolgáltatták a zenét. A fantasztikus alkotmányt két ökör és egy sereg kuli vontja nagy nehezen tova. Emezek erős kötelekbe kapaszkodtak és a japáni kuliknál minden nagyobb munkánál szokásos útemszerei ordítózással buzdították egymást. Éneklő, sajtásos öltözeteket viselő geisák haladtak a dasi előtt, utána újjongó népség özönlött, vástott fiúk nyugati utczagyerekek módjára, a kocsi hátuljára kapaszkodtak. Így haladt tova a fantasztikus alkotmány. De jaj! Amott alacsonyban a házak felett táviró-sodronyok feszítvék, azokba okvetlenül bele fog ütközni az ó-japáni harcós s áldozatul esik a legmodernebb elemnek. Soh' se féltsük a japánit! Tudja ő a módját, hogyan kell régi intézményeit az új dolgokhoz alkalmaznia. A mint a dasi a veszedelmes sodronyok közelébe ér, megáll, a geisák, zenészek, vástott gyerkőcök szépen leszállnak, néhány ember kiold valami biztosító készüléket és a dasi felső részét hátrabajlja. Az ekkép meg rövidített dasi azután szépen elhalad a sod-

ronyok alatt, a másik oldalon felső részét ismét felállítják, tánczosok, zenészek, utczagyerekek felmászhatnak és az ünnepi székér mehet tovább a következő sodronyakadályig.

A népség elszedlődvén, egy új tapasztalattal gazdagodva folytathattam útamat.

Végre, majdnem ötnegyedőrai út után, orzélhoz értünk.

Az Aszaksza körülbelül olyan mulatóliget Tokióban, mint Bécsben a Práter. Különbözik azonban ettől az által, hogy nemcsak a nép szokoztatására és mulattatására ad alkalmat, hanem lelki épülésére is. Ez utóbbi célra a híres Kannon-templom szolgál.

Egy tágas udvar közepén emelkedik a hatalmas nagyságú, ósrégi templom, nehéz oszlop-soron nyugvó tetőzettel fődve. Itt is minden fából van, a külső dísz kevésbé pompás, mint a Siba-templomoknál. Az oszlopok között függő óriás papiroslámpások sajtászerű külsejűvé teszik a templomot. Egy másik sajtásága a templomnak, hogy padozata nincs szalmagékényekkel fődve. A hívőknek tehát nem kell saruját (gétáját) a pitvarban hagyni, hanem kényére-kedvére kopoghat vele a deszkapadozat. A templom igen látogatott lévén, oly nagy benne a zaj, hogy az ember valami poroló-gyárnak képzelheti. Számos más körülmény is lehetetlenné teszi itt a nyugati fogalmak szerinti ájtatos magába elmerülést. Gyermek és kutyák játszadoznak a csarnokban, számtalan veréb és «szent» galamb fészkel az eresz alatt. Árúsok valóságos sádot ütnék a pitvarban, amuletteket, mécsket és galambledelt kínálva a templom látogatóinak.

A japáni hívőt azonban mindez nem zavarja ájtatossága elvégzésében; az igaz, hogy alig lehetne annak egyszerűbb módját képzelni.

A pitvarban függő harangkötelet megmozgatva, hívja föl magára az istenség figyelmét; s figyelemért azonban csak egy igen rövid imával, azonkívül pedig pénzadománnyal adózik, melyet az e célra készen álló, tekintélyes nagyságú áldozatszekrénybe vet. Ekkép eleget tévén a templomban lakozó felsőbb lények iránti általános kegyelet követelményeinek, belép a templom belsejébe, hogy ott egy, vagy több istennek is bemutassa különös tiszteletét, vagy pedig kérelmellel járuljon eléjük. E behatóbb ájtatosságra elegendő alkalmat nyílik, minthogy a tulajdonképen csak Kannon istennőnek szentelt templomban idők folytán egész sereg alsóbrendű istenség telepedett le. Mindjárt a bejáratnál két filozófus isten, a dolgok kezdetére és végére emlékeztető a belépőt. Az egyik isten feltája a száját; minthogy az újszülött gyermek szintén így tesz, hogy t. i. ordítva adja tudtúl a világnak születését: nyilvánvaló, hogy a szájtató isten a dolgok alfáját, kezdetét jelképezi; a másik ajtóór szorosán csukott szájával — a halott is néma — az omegát, a véget juttatja eszébe. A szoban lévő istenialakokra raggató nagyszámú papirosgolyócskák szembeütő bizonyítékai, hogy úgy a könnyű végre, mint a jövendő nemzedékek könnyű kezdetére, vagy általában szerencsés kezdeményezésre nagy gondot fordít a japáni. Az isten-imádás módja ugyanis a következő. A hívő felírja a nevét, vagy kérelmét is egy darab papirosra; azt jó lueskossá összeragja, ha az rajta ragad, van remény, hogy kérésre teljesülni fog; ha nem, hát akkor addig ismételteti ez eljárást, míg végre még is rajta ragad a papír.

A belső csarnokban a legkülönfélébb istenek között választhat a hívő. Ott van p. o. mindjárt Binzuru-száma, a japáni Aesculap. Ez isten az az tulajdonsággal bír, hogy elveszi a test fájdalmait. E célra a hívőknek nem kell egyebet tennie, mint előbb fájós tagját s aztán az isten azonos testrészt megdörzsölgetni. Szegény Binzuru-száma! Látszik elkoptatott, majdnem elalaktalanított külsején, hogy mily kézzel fogható módon használja az ő csodahatalmát a szenvedő emberiség. Orra különösen el van torzítva, a mi arra a következtetésre ad okot, hogy a nátha Japánban igen gyakori betegség.

Szintén gyógyítással foglalkozik egy másik isten. Ez azonban speciálta, t. i. fogász. A rajta ragadó papirgolyócskák nagy száma arra mutat, hogy az ujjában Japánban letelepedett amerikai fogászok daczára igen sokszor szükség van rá.

Megint egy másik isten hatalmi körébe tartozik annak az eldöntése, hogy a várandó gyermekedélő fiú vagy leány legyen-e. Egy kollégája ismét vizonszerelmet tud ébreszteni valamely

MEDICI COSIMO, TOSKANA ELSŐ NAGYHERCEGÉNEK, JÁNOSNAK FIA.
Firenzében a Palazzo della Signoria Medici János-teremben levő kép után.

hideg szívben. E két isten drótráccszóval van körülkerítve, hogy nagy számú női tisztelők papiros lövegeinek áldozatul ne essenek.

Magában a szentélyben Kannonnak, a kegy istennőnek alakja van felállítva; hogy áldásos tevékenységét kellőleg gyakorolhassa, állítólag negyven karja és ezer keze van. Az itt uralkodó misztikus felhőmályban nem lehet meggyőződni a számok helyességéről, melyek különben is lényegtelenek. E soktagu isteni alak azonban nem tulajdonképeni szentsége a templomnak. Mint ilyen, egy gondosan elrejtett, csupán másfél hüvelyk magas Kannon-alak szerepel, melyet a legenda szerint három halász húzott valamikor a 6-ik században a partra, mikor egyszer a Szumidagavában, mely Aszaksza közelében folyik át a városon, halásztak.

Ha a hívő leróta a templomban a kegyelet adóját, bő alkalmat nyílik mindjárt társaságában az élet örömeinek adni magát. Barátságos thea-házak csinos nészánokkal, al-

latkertek mindenféle rendkívüli alakú állatokkal, mulatságos báb-színházak, lövő-bódék, a hol a látogató megmuthatja ügyességét az ősi íj és nyíl kezelésében, csodálatosan erős akrobaták, híhetetlen ügyességű szemfényvesztők és ezermesterek, a kik minden készület nélkül csodadolgokat művelnek, kifogyhatlan élvezetet szereznek szemnek, szájnak. Panorámákban és panoptikumokban a messze nyugat és kelet vonul el a japáni szemek előtt. Bódékban, a hol szörnyű véres tetteket végző fa- és papir-alakok vannak felállítva, egy kis jótékony lelki rázkódást olesó pénzen lehet szerezni. Tarka mezekbe öltözött nyilvános tréfa-üzők hálás közönséget gyűjtenek maguk köré.

Egy hatalmas kryptomeria tövében egy ősz mesemondó üttötte fel tanyáját. Szalmagékényekre kuporodva nagy számú, többnyire női közönség nagy áhitattal hallgatja szavait, melyek a Kigon-no-taki (Japán egyik legnagyobb vizesése) kifogyhatatlan bőségével és gyorsaságával regélnek sárkányok által elrabolt daimió kisasszonyokról, a kiket természetesen hős daimió ifjak mentenek meg a szörnyeteg torkából. Vagy pedig Soki, a kínai Sámson viselt dolgait beszéli el, a ki oly erős volt, hogy kardjával még az ördögöt is futásba

kergette. Dsiujénon csodálatos kalandjai, Gompassi és Komuraszaki szerelme, a rókok menyegzője, és ki tudná felsorolni, még mily más, érdekesnél érdekesebb történetek és mesék elevenülnek meg beszédes ajakán. Parányi unokája idő és kézüyüte képeket mutat fel koronként, azokkal illusztrálva a nagyapa szavait.

Vetekedik evvel hőbeszédűségben a jövendőmondó. Egy tudós könyvből, mely valami physiologiai tankönyvnek látszik, kiolvassa, hogy emennek szerencsétlen jelentésű homloka van, vagy amannak az orra és ajka közötti távolság bajt hoz.

Ha a jövendője iránt kíváncsi pengő pénzdarab adozik, részletesebb jöslásban részesül. A japáni Pythia szemét lezárva és varázsigeit mormogva, homlokához emel egy csomót pálczikát, azután az ihlet pillanatában találmora két részre osztja a csomót és az egyes részekben foglalt pálczák számból jót, vagy rosztat jövendöl.

Théhat itt is, mint mindenütt — mundus vult decipi (a világ szereti magát megcsaltni).

Az egyik állatseregletben a híres hosszú farkú japáni kakasnak néhány példánya volt látható. Az egyiknek a farktollai öt méter hosszúságúak voltak. E szokatlan ékesség nem a természet adománya, hanem mesterségesen van növesztve, t. i. fajválasztás útján, meg úgy, hogy a farktollakra növesző idején sulyokat akasztgatnak.

A japáni nagyon szereti a rendkívüliségeket; törpe fákat növel, óriási halakat, hosszú farkú kakasokat tenyész. Az ilyen kakas élethosszát a 6-ik században a partra, mikor egyszer a Szumidagavában, mely Aszaksza közelében folyik át a városon, halásztak.

Reményi Ferenc.

(Folytatása következik.)

EGYVELEG.

*Hatszáz éve működik már az angol parlament. Az első angol parlament I. Edvard király idejében 1295 november havában ült össze.

*XIII. Leo pápa márczius 2-án üli meg 85. évi születés napját. Elődje IX. Pius 86 éves korában halt meg.

*A Kongo állam bélyegei. Az Egyesült-Államok által kiadott Kolumbus-bélyegek anyagi sikere arra bírta a Kongo-állam vezetőjét, hogy szintén képes levélbélyegeket adjon ki főképp a levélgyűjtők részére. A képek különbözők. Az 5 centimes bélyeg Matodi kikötője, a 10 cm. a Stanley vizesék, a 25 centimesen Inkusi vizesés, 50 centimesen vasúthíd Myoznál, az egy frankoson elefánt vadászt ábrázolnak s végül az öt frankoson egy néger főnök nevével. A bélyegek rajza csinos.

*Nők, mint rendőrök, Chicago városa 10 nőt alkalmazott rendőrök és katonáskodniok. Közébb E nők hatáskörébe tartozik a női letartóztatottak és foglyok felügyelete.

*Boldog ország a Tirol és Svájc között fekvő kis Lichtenstein nagyhercegség. Alattvalóinak nem kell állandóan fizetniek és katonáskodniok. Közébb pedig a fejedelem a tartománygyűlést megnyitván, lelkére kötötte a képviselőknek, hogy a kedvező pénzügyi helyzet folytán a földadót is szállítsák le, a mit természetesen szívesen tettek. Különben a kis ország csak 157 négyzet kilométer területű (kisebb, mint Debreczen határa) s lakosai száma 9124 lélek.

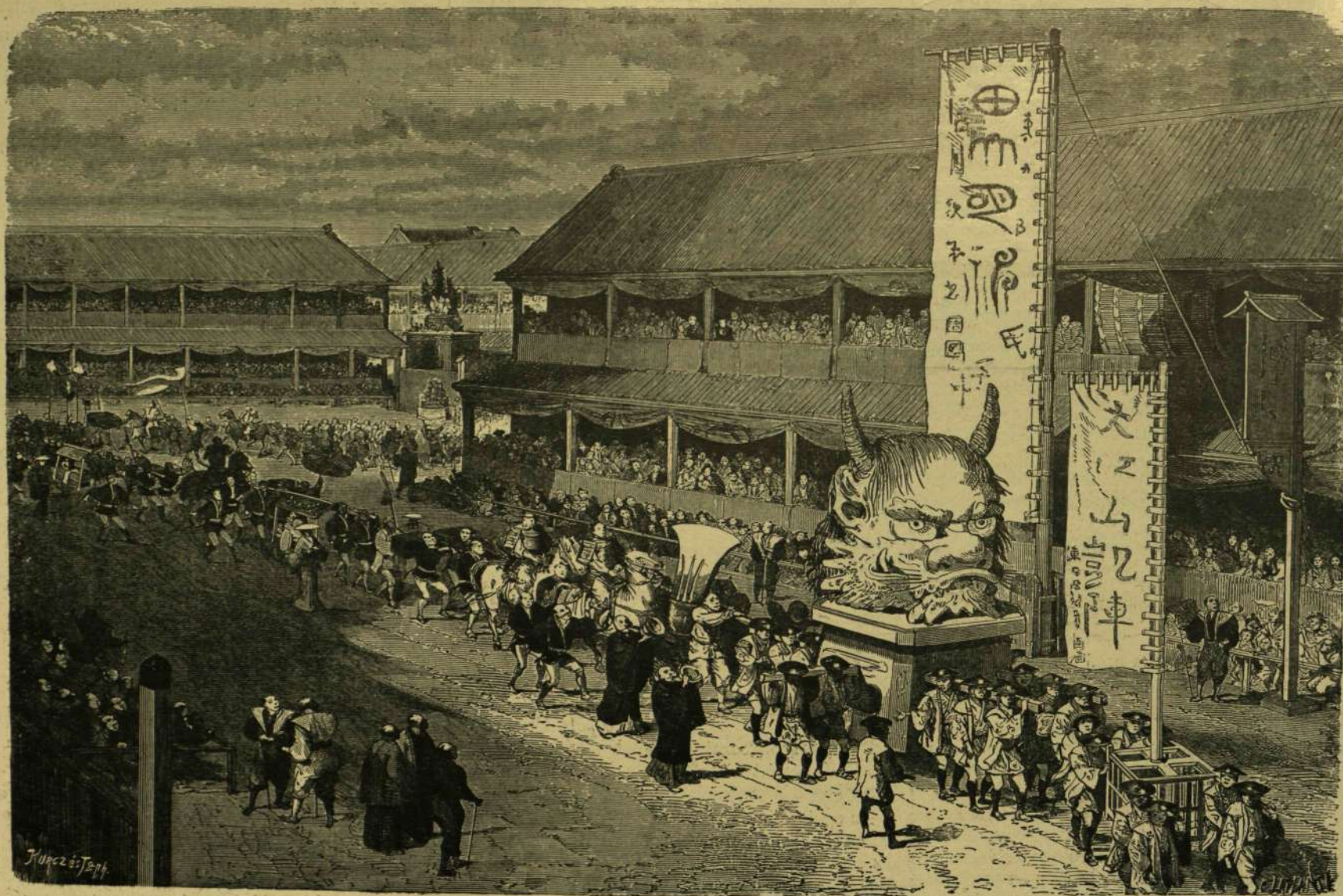
*Kézszerítési módzatai. A múltvilágban szokásos kézszerítéseket egy chicagói ügyvéd beszédeben így csoportosította: «Ott vannak először a szivattyúzó, kik a kezét folytonosan alulról felfelé mozgatják; van azután kutyafarkos kézszerítés, mikor jobbról-balra és balról-jobbra mozgatják; a halottaskész a félénk nőknél szokásos, kik egészen mereven nyújtják ki kezüket s a feljők tartott kezet maguk meg nem szorítják; a tapogatók gyengén érintik a másik kezét s szoritásra várnak; erős kézszerítés az, midőn a kéz az érintkezésnél reszket s szenvedélyes, midőn a társ kezét csavar-szerűleg nyomja össze.»

*A persai nőknek nagyon sok előjogaik vannak más mohamedán nőkkal szemben. Így saját számlákra vezethetnek üzletet, lehetnek magán birtokosok, a törvényesek előtt tanuk elfogadják, kötelek iratot írhatnak alá, elváláskor a gyermekeket maguk részére követelhetik. Másrészt azonban adósságaikért maguk a felelősek.

*Élmes kis város. Rothweil német városban körülbelül 300 év óta tényleg divatozik az a meseszínek látszó eljárás, hogy a város házán levő régi szobornak fejét minden trónváltozás idején újból befestik, hogy az új császárhoz hasonlítson. A szobor eredetileg római császárt ábrázolt, s a bőles városi tanács a fogás által sok ezer forintot kimélt meg.

KÖRMELET EGY JAPÁN VALLÁSOS ÜNNEPEN: Az ünnepi kocsi.

KÖRMENT EGY JAPÁN VALLÁSOS ÜNNEPEN.

NÉPMULATSÁGOK AZ ASZAKSZÁBAN, TOKIÓBAN.

KEPEK JAPÁNBÓL.

ZSILINSZKY MIHÁLY.

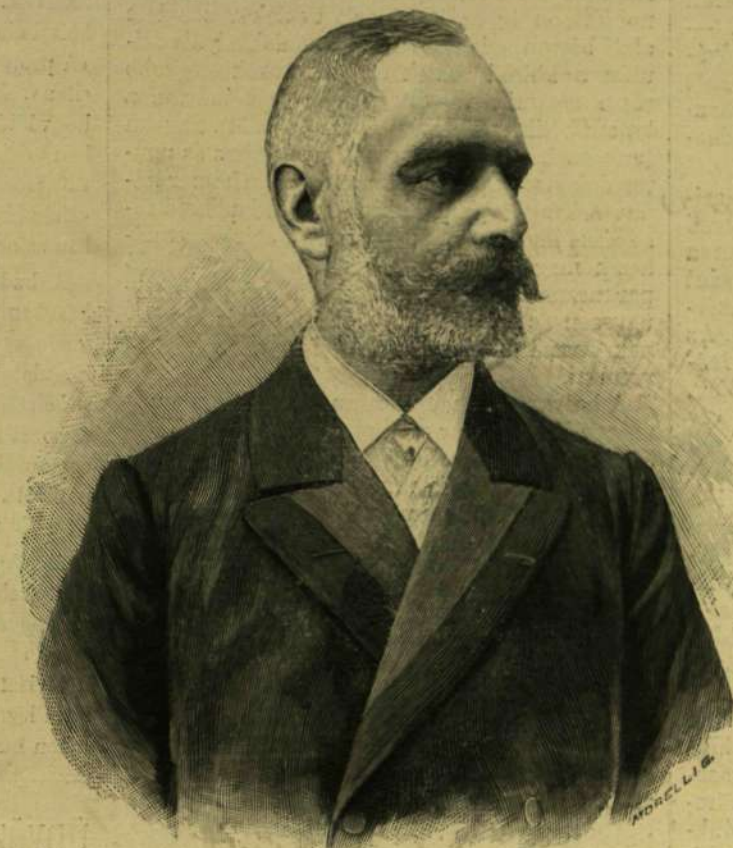
Az a férfi, a kit néhány nappal ezelőtt nevezett ki Ő Felsége a vallás- és közoktatásügyi miniszterium államtitkárjának, egy kisebb vidéki város gimnáziumában, a szarvasi ágostai ev. iskolában kezdte működését. A lelkesedő és lelkesítő tanár zajtalan, de serény és jótékony törekvései a mellett, hogy hatalmasan előmozdították a magyar nemzetiség ápolását az akkor még nagyrészt tótajkú lakosság körében, önmagának is szélesebb működési kört jölközt ki, a melyen tehetsége folyvást erősödött, az iskola falain kívül is hatni kezdett a megyei, társadalmi és közszellem irányítására. Fokozatosan izmosodó tevékenysége a megye vezérér-fiai közé állította, hogy aztán a parlamentbe juttassa a politikai és tudományos élet közép-pontjába, a hol nagy szorgalommal gyűjtött ismereteit még inkább alkalma nyílt értékesíthetni. Politikai és tudományos működése egyformán elismerést vívtak ki számára, s ime az egykori serény vidéki tanár ma már a tanügyi kormányzatnak a miniszter után első intézője.

Zsilinszky Mihály Békés-Csabán született 1838. május 1-én. Atyja szorgalmas, jómódú gazda ember volt, a népes községnek több évekig bírja, a ki fiának nevelését nagyon szíven viselte s azon igyekezett, hogy fiából papot vagy tanárt neveljen. Reménye teljesült is. Az ifjú alsóbb iskoláit és gimnáziumi tanulmányait szülőföldén, és Szarvason elvégezvén, a pesti protestáns theologiai intézetbe lépett s tehetségével és szorgalmával csakhamar kivált társai között. Majd Fabiny Theophil, a későbbi igazságügyminiszter családjához került nevelőnek, s tanulmányainak sikeres végeztével a hallei és berlini egyetemre ment, s hogy látkörét szélesítse, Németország más városaiban és Svájcban is megfordult, később pedig Francia- és Olaszországot is többször meglátogatta. Külföldi tanulmányútjából hazatérve, csakhamar önálló foglalkozási kört talált s mint huszonhárom éves ifjút a szarvasi főgimnázium tanárává választották meg 1861-ben. Gyakorlatilag és elméletileg egyformán iparkodott a fiatal tanár szaktárgyait: a történelmet és magyar irodalmat művelni. Több tankönyvet írt, a melyekre akkor nagy szükség volt, hogy az újabb kutatások eredményei is valamennyire beférkőzhessenek az iskola falai közé. A protestáns autonómia jogaiért vívott küzdelemben ő is részt vett s fáradságos tanári és írói működése közben nem egyszer szakított időt, hogy a tótajkú gyülekezet körében a magyar szellemet erősítse s lelkes egyházi szónoklatokat tartott, hogy egyik derék elődjét, Vajda Pétert ez irányban is kövesse.

Számos tankönyve közül legkiemelkedőbb «A magyar költészet és szónoklat kézi könyve» (1868). Ebben a szónoki beszédek között Kosuthtól is közölt kettőt: az István főherceg üdvözlésére mondott beszédét és 1848. július 11-ki híres országgyűlési beszédét, a melyben Kosuth kétszáz ezer katonát és negyvenkét millió forintot kért a haza megmentésére. Jelenleg is a középiskolában ez a beszéd szolgál egyik alapjául a szónoklati magyarázatoknak. Rimély püspök, a boldogult Rudolf trónörökös irodalmi tanára,

szintén Zsilinszky könyvéből ismertette meg Kosuth beszédeit és szónoki rendkívüli tehetségét az ifjú főherceggel, ki e beszédeket könyv nélkül is megtanulta.

Zsilinszky írói működése nem szorítkozott pusztán tankönyvek írására. Összegyűjtötte a nép ajkáról a «Kossuth-dalok»-at, lefordította Lamartinenak «Az 1848-ki forradalom története» és Leckynek «A felvilágosodás keletkezésének és befolyásának történelme Európában» című műveit, átdolgozta Horowitz «Szeptani levelei»-t s megírta Szarvas város történetét. E mellett Haan Lajossal, az ismert történetíróval kiadta a «Monumenta diplomatica comitatus Békésiensis» című okiratgyűjteményt s egyike volt az elsőnek, a kik a vidéki közönségben is érdeklődést igyekeztek kelteni a múlt idők történelmi és régészeti emlékei iránt, megalapítván a «Békés megyei régészeti és művelődés-történelmi társulat»-ot, a melynek egy ideig titkárja és közlönyének szerkesztője is volt.

Goszteth fényképe után metszette Morelli Goszteth tanár. ZSILINSZKY MIHÁLY.

1874-ben leköszönt tanári állásáról, de csak azért, hogy annál nagyobb buzgalommal és tevékenységgel szolgálja a közügyet, a történelmi tudományt és a prot. egyházat. Csakhamar beválasztották a békés megyei ágostai ev. egyház presbyteriumába, a melynek több felügyelője lett, mint a békési esperességné is. A vármegye gyűlésein többször felszólt és higgadt magartartása, tárgyilagos ítéléte, valamint a közügyek iránti élnök fogékonysága tiszteletet és tekintélyt szereztek neki a megyében. Szerkesztette a «Békés» című lapot, s 1876-ban országos képviselővé választották a gyomai kerületben. Két országgyűlési időszak alatt volt e kerület képviselője, s mint tudóst és parlamenti kiváló tagot endrődi választói arany tollal ajándékozták meg. Egészen 1889-ig folyvást képviselő volt, s utóbb képviselőházi jegyző is, és kivált tanügyi s gazdasági kérdések vitásában élnök részt vett mindenkor.

A magyar tudományos akadémia 1878-ban választá levelező tagjai sorába Zsilinszkyt, s a Magyar Történelmi Társulatnak is egyik legmunkásabb választmányi tagja lön. Mint történetirő első sorban. «A magyar országgyűlések,

vallásügyi tárgyalásai» című három kötetes művével tett nagy szolgálatot a hazai történelemnek. Szorgalmas és fáradhatatlan adatkutató s alapos feldolgozó is egyszersmind. Terünk nem engedi, hogy az Akadémiában, a Magyar Történelmi Társulatban tartott értekezései közül csak a becsesebbeket is felsoroljuk (egyik legszébb felolvasását a múlt évi akadémiai nagygyűlésen tartotta «Széchenyi István és a nemzetiségek» czimmel); csak általánosságban jegyezhetünk meg annyit, hogy Zsilinszky legtöbb világot vetett ama sokáig tartó küzdelemre, a mely a XVII. században a vallási egyenjogúságért vívatott s 1711-ben ért véget.

A nyolczvanas években sokoldalúlag működött úgy az irodalmi, valamint a politikai és tanügyi élet számos ágában. A Körös-völgyi árvízkarosultak fölszámolására szerkesztette a «Rézvet» című emlékkönyvet (1881), megírta Kupczky János hírneves múlt századbeli festőnk életét, tagja volt a protestáns egyetemes tanügyi bizottságnak, elnöke az országos övöképző vizsgálatoknak, s midőn a «Protestáns irodalmi társaság» megalakult, annak is egyik kiváló tagja és jegyzője lön. Nagy része volt abban is, hogy a pánszláv törekvéseket a kormány valamennyire ellensúlyozhatta, mert ő is közreműködött a magyar szellemű, de tót nyelvű hírlapok megalapításában és hasábjain többször sikra szállt az állami közérdek mellett.

1889-ben Csongrád-, 1892-ben pedig Zólyom megye főispánjává nevezte ki őt királyunk, most pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszterium államtitkári állására hivattott meg. A ki mindig a fáradságot nem ismerő munka embere volt, s mint tudós és politikai folyvást a haladás érdekében küzdött, attól ezen új hivatáskörében is méltán várhatunk sikeres és üdvös munkálkodást.

GYULAI PÁL ÜNNEPLÉSE.

A «Vasárnapi Ujság» f. évi 7-ik számában részletesen ismertettük azt a szép irodalmi ünnepet, mely a Kisfaludy-társaság február 10-ikén tartott ünnepélyes közlése után folyt le az akadémia elnöki szobájában, a hol Gyulai Pált ünnepezték tisztelői, írói munkásságának ötvenedik évfordulója alkalmából.

Leírásunkat most egy sikerült jelenet rajzzal egészítjük ki, melyet e jubileumon szintén jelen volt R. Hirsch Nelli asszony, Gyulai költeményeinek jeles illusztrálója, vázlatilag az ünnepély folyama alatt ott a helyszínén vett föl.

Az érdekes csoport-kép azt a jelenetet tünteti föl, mikor az üdvözlő beszédek elhangzása után dr. Wlassics Gyula miniszter a királyi kiténtetés jelvényét, a Szent-István-rend kiskeresztjét, nyújtja át az ünnepeletnek, azon csinos kis asztal fölött, melyen a tisztelők ajándéktárgyai láthatók s melynek főhelyül választott végénél Gyulai, mellette pedig közeletünk több kiténtőse áll, előkelő úri hölgyektől tarkított sorokban.

Közel kétszázán lehettek jelen a teremben, s képünk ezek közül 24-et tüntet fel. Dr. Wlassics Gyula miniszter mellett balról Zichy Antal áll, köztük Beöthy Zoltán látható. Zichy Antal mellett balra Köny Gyuláné urnó, majd tovább a legfelső sorban gróf Apponyi Albert, Pulszky Ferencz, Köny Gyula műegyetemi tanár, özv. báró Bánffy Györgyné (szül. Bethlen grófnő, Kállay Béni miniszter nejeének nővére), előttük, szintén Zichytől balra Bartók Lajos, Fodor József egyetemi rektor, s lejjebb Szilágyi Dezso képviselőházi elnök, s mellette Bereczik Árpád és Szily Kálmán állanak. Wlassics mi-

nisztől jobbra Jókai Mór, özvegy gróf Károlyi Gyuláné, Arany László, gróf Széchenyi Béla, gróf Dessouffy Aurélie, Heinrich Gusztáv né, és nővére Wlassics Gyuláné úrnok, továbbá Heinrich Gusztáv egyetemi tanár, s végül Szász Károly ref. püspök láthatók.

Igazán szerencsés kézzel vázolta a jeles rajzoló az egész jelenetet, mely oly híven állítja szemünk elé az egészen előlmelet hangulatot, mint magukat az egyes alakokat, a mint ott az Akadémia elnöki termében az ünnepelt köré csoportosultak, Kisfaludy Sándornak a terem egyik sarkát díszítő szép márvány mellszobra alatt.

A JAPÁN-KHINAI HÁBORÚBÓL.

A haiyangi tengeri csata.

— Egy Japánban megjelent füzet nyomán. —

Egy igen érdekes könyvet kapott szerkesztőségünk Japánból, melyet Inkretu Inonye japán vezérkari tiszt írt. Ezen Yokohamában megjelent könyv, — melyet monarkhiánk japáni konzula küldött meg budapesti rokonaink, s melyet lapunk részére Szalay Péter kereskedelmi miniszteri tanácsos-úr volt szives átadni, — esetlőlvén a japán-khina háború eddigi előzményeit, főképp az 1894 szept. 17-ik Haiyang mellett vívott nagy tengeri csatával foglalkozik, felhasználván japáni és khinai hivatalos kútforrásokat is.

A Sárga-tenger Talu és Haiyang nevű szigetei közt vívott tengeri csata — írja a szerző — leginkább azért nevezetes, mivel abban a haditudományok legújabb vívmánya szerint épült és felszerelt hadihajók és ezek tüzerése a gyakorlati próbán mentek keresztül. Az eddigieket megjejtett kísérletek és gyakorlatok leginkább az új találmányok jó oldalait mutatták, de a lényeges és számos hiányokat csakis oly tengeri csata deríthette fel, mint a haiyangi csata, melyben a két részről huszonnégy elsőrangú vértezett hadihajó szerepelt. Ezentúl a nagy tengeri hatalmasságok hajóhadaikban a szükséges átalakításokat, és újításokat első sorban a Haiyangnál vívott csatában nyert tapasztalatok nyomán eszközölhetik. Így például azt a felfedést, mely szerint a nagy ágyúasztadók hármaz páncélvértje még a legnagyobb löveg hatásának is ellentáll, a gyakorlat teljesen megahazudtolta, mivel, mint ez képünkön látható, az «Akagi» japáni ágyúasztadók páncélját egy khinai 12 centiméteres gránát teljesen átlukasztotta. Épp oly helytelennek bizonyult az a felfedés is, hogy nagyméretű lövegek magas röptükben nem ártalmasak, mert, a mint ez második képünkön látható, egy gránát ugyancsak az «Akagi» kéményét keresztül ütve, röptében még a rézből készült vastag gözcsövet is eltörte. A legnevezetesebb esemény az annyira dicsért torpedók valódi értékének felismerése. A japáni hajók torpedói nem feleltek meg teljesen a célnak, habár ügyes kezeltecsük ellen panasz alig emeltetett; hasonló tapasztalatok a khinai tengerész tisztek is, kik torpedókat többnyire a kisebb méretű japáni hajók ellen akarták felhasználni.

A japáni hajóhadról még a tokiói parlamentben is az a hír volt elterjedve, hogy a célznak nem felel meg, a miért aztán 1890 december 20-án Kabayama tengerészeti miniszter költségvetését egyhangúlag visszautasították. Amde a Mikadó kormányát a parlamentben szenvedett vereség nem hozta zavarba és fiatal tengerész tiszteit Berlinben, Woolwichben ép úgy, mint Toulouban tanulmányaikat ernyedetlenül folytatták. Japán évenként egy-két ágyúasztadót, vagy egy nagyobb vértezett hajót rendelt meg Angliában, melynek árát minden feltűnés nélkül törlesztette. Nem így cselekedtek Khinában, hol a francia befolyás alatt álló hadügyminiszter leginkább a szárazföldi sereg gyarapításával foglalkozott. Igaz ugyan, hogy a gazdag és korlátlan hitellel bíró Khinai birodalom hadihajóit ép ott építtette, a hol Japán, de már tisztek és legénység dolgában az ósdi előítéletek nem engedték meg, hogy khinai ember kiképzetését céljából külföldre küldessék. A háború kitörése előtt Hanneken és Albrecht porosz tengerésztisztek, kik még Bismarck idejében kerültek Khi-

nába, határozottan kijelentették, hogy a khinai hajóhad mostani szervezetében Japán ellen nem fog helyt állhatni. Koo-Keshing, a khinai hajóhad vezérkarának főnöke, továbbá Ting-Tooohang tengernagy teljesen helyeselték a német tengerésztisztek nézetét; de mindez nem hatott Li-Hungesang khinai hadügyminiszter és peccillii alkirályra, kik megrendült állását csakis egy nagy háború befolyása alatt vélték megtartani.

A haiyangi tengeri csata a khinai hajóhad teljes leveretésével végződött. Legnagyobb hajóit a japáni tüzérség elsüllyesztette.

A «Ting-Yuen» nevű 7335 tonnás tenger-nagy hajót csakis Hanneken és Albrecht porosz tisztek személyes bátorsága mentette meg az elpusztulástól. Ha valamely khinai hajón az ellenség lövegei gyújtottak, a tisztek első sorban azon voltak, hogy hajójukat a látványból elvonják, a tűz oltásával azonban senki sem törődött. A khinai jelentés szerint hajóhaduk azért nem győzött, mivel a tisztek a tengeri hadászathoz nem értvén, leginkább egyes hajókkal harcoltak, míg ellenben a japániak előre jól megfontolt és kidolgozott terv szerint működtek. Ezen mentés teljesen igazolja Hanneken véleményét és egyúttal a khinai szárazföldi csapatok vereségét is érthetővé teszi. A khinai katona ügyes és képzett tisztek vezénylete alatt bátran mérkőzhetne a japániakkal, de miután a khinai tisztek és tábornokok nagyobb része semmit, vagy nagyon keveset tudván, a katonák kiképzetésével nem törődött, nagyon természetes, hogy a porosz fegyelmhez és pontosságához szokott japáni tisztek eszközökön hamar túljár. A Ting-Tsi-Yuen khinai vértész hadihajó főgépésze Hoffmann, porosz tiszt, dicsőreleg emlékezik meg Fong kapitányról, a nevezett hajó parancsnokáról, ki szerinte az utolsó pillanatig ügyesen és vitélzettel helyt állván, csakis tisztjeinek roszakarata miatt volt kénytelen visszavonulni.

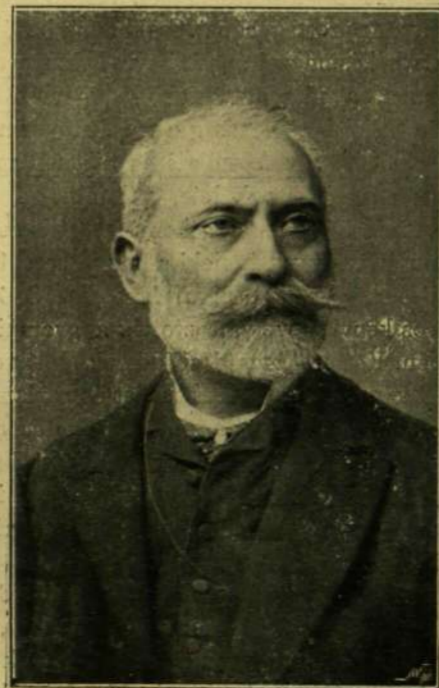
A haiyangi tengeri csatának közvetlen eredménye Port-Arthur erőd eleste volt, minek folytán a khinai hajóhadnak a nyílt tengeren való működése többé alig vehető számba és a japáni tábornokok bizonyára nem fognak habozni, hogy csapatjaikat még a békealkudozások befejezése előtt Peking falai alá vezessék.

EGERVÁRY POTEMKIN ÖDÖN.

1823—1895.

Egy sok viszontagságon átment agg író s volt honvéd hűnyt el a budapesti egyetemi könyvtár egyik régebbi hivatalnokának, Egerváry Potemkin Ödönnek személyében.

Született Nagy-Szilván, Sáros megyében 1823-ban hol atyja, Ferencz, ismert ügyvéd volt, mint a herczeg Esterházy, gróf Szapáry, stb. családok ügyésze s a megyei életnek egyik szereplő alakja. Szerette az irodalmat; maga is szép tót verseket írt, melyek mai napig is közszeján forognak

EGERVÁRY POTEMKIN ÖDÖN.

úgy a művelt társaságban, mint a nép között. Később Jászberény mellett, Kerekudvar pusztán vett birtokot, hogy gyermekeit tiszta magyarságban nevelje fel, de ott nem sokára az akkori kholerajárványban elhunyt. Tíz éves korában árván maradt fia iskoláit Egerben végezte, majd színészsé lett, s már ekkor írt egy pár színművet. 1848-ban a honvéd zászlók alá sietett s a jászberényi 14-ik huszárezredbe állott. Arad és Temesvár ostrománál végig küzdötte a szabadságharcot s épen a fegyverletétel előtt lett főhadnaggyá. Azok közé tartozott, kik Boros-Jenőnél tették le a fegyvert, s fogóságba esett, a melyből kiszabadulván, nevelő lett, majd letéve a telekkönyvi vizsgálatokat, az akkor létesített új telekkönyvezésnél munkálkodott. 1861-ben a magyar tud. akadémia titkári irodájában nyert alkalmazást.

Mint a 48-as események szemtanúja s részese, megírta, «Arad és Temesvár ostroma s a magyar hadsereg feloszlásának okai» című munkáját. Főmunkatársa volt a «Honvéd» című katonai lapnak, majd Bethlen Olivér távozása után egy ideig szerkesztette is, s más lapokba is sokat írt, különösen 1848/9-ki emlékeiről. Szerkesztette még a «Honvédvilág» című vállalatot, s a «Honvéd törzstisztek Album»-át. Egyéb művei: «A Tarcazi család» című költői elbeszélés, «Sáros vármegye monographiája» «A protestantizmus élethálal harca a jesusitizmus ellen». Kiadta Bátori Schultz Bódog 1848/9-iki honvédtábornok emlékiratait. A nemzeti színházban előadták «Thurzó György» című drámáját. Elfogadták még előadásra a nemzeti színházban «Kolumbusz Kristóf» című darabját is, mely azonban színre nem került.

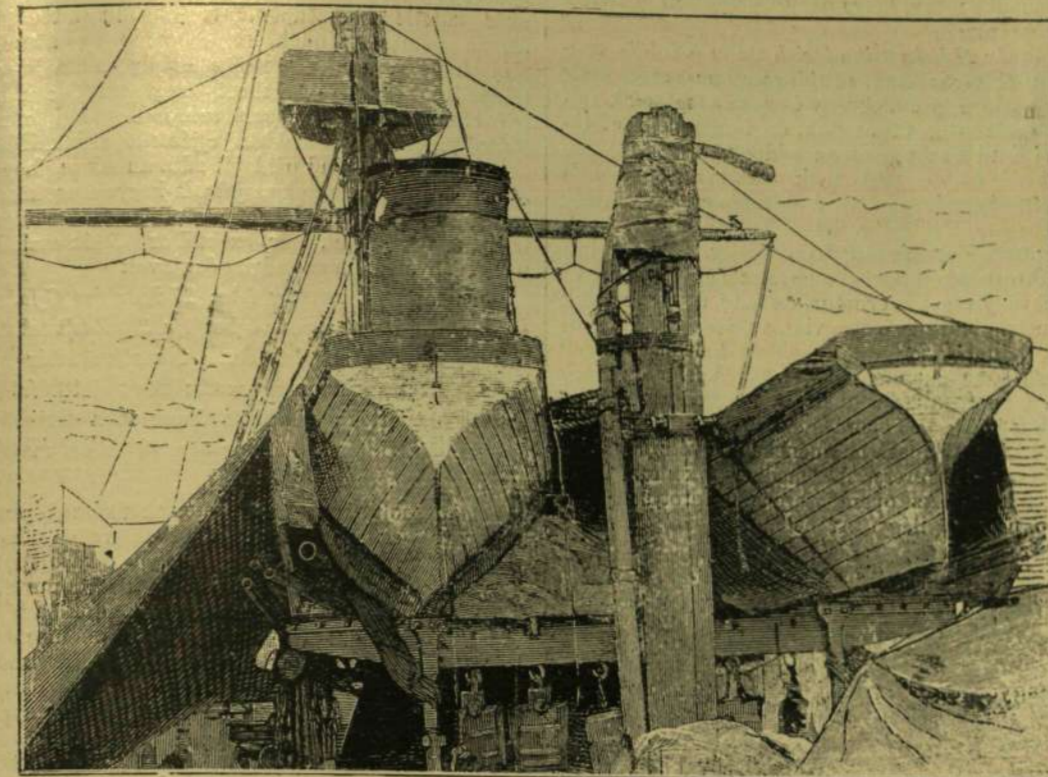
A budai szinkörben s Miklósi városligeti színházában is adtak elő tőle darabokat, melyek közt különösen «Petőfi Sándor» című művét a vidéki társulatok gyakran adták elő. Saját és színész társai életéből sokat, s az akkori színészetet jellemző rajzokat közölt. Déryné is az ő biztatására, írta meg korábban, a magyar irodalomban párját ritkító naplóját, mely a Kisfaludy-társaság kiadásában, Törs Kálmán által sajtó alá rendezve jelent meg.

A magyar tud. akadémia irodájából, hol mint tisztviselő több évig foglalkozott, 1876-ban a magyar kir. egyetemi könyvtár költékébe lépett, hol 18 évig, egész haláláig működött, s különösen nagy nyelvismereiténél fogva jó hasznát vehették. A régi latin levelek olvasását különösen jól érthette. A múlt héten hűnyt el, 72 éves korában, végelgyöngyülésben.

ÜDVÖZLŐ IRAT ZICHY MIHÁLYHOZ.

Zichy Mihályt, az orosz czárok hirneves udvari festőjét, a ki soha sem szűnt meg magyar lenni a távolban, művészi pályájának félszázados betelésekor sokan üdvözölték a hazából, testületek, magánosok és a sajtó. Az üdvözléseknek díszes formát is adott festőink egyik egyesülete, a Nemzeti Szalon. Művészileg ékített üdvözlő irattal fordultak a messze földön élő művészhez, hogy szívből köszöntsek.

A Nemzeti Szalon üdvözlő levelének mását közli lapunk mai száma. Az egyesület titkára, Palmer Kálmán szerkesztette a szöveget, az okirat megírását és festését pedig Nagy László festőművészre és iparrajz iskolai tanárra bízták. Egyszerű, de izléses a rajz, az első lapon felül a festékes tábla, a Nemzeti Szalon czímerével, a sassal, mely az egyesület két czimerpajzsát tartja. A szöveg kerete mögöl babér és virágos galyak ágaznak szét, a muskáltili formásan alakított levelei. A második oldal kereteinek ékítése közt látható egy denevér is, célzásul a művész azon festményeire, melyekben az emberi fölvilágosodás harcainak egy-egy jelenetét, vagy küzdelmeinek szimbolikus csoportozatait festette meg. A virágos galy közt pörge kalap, hegedű, a népiesség és népdal jelvényei. Az okirat a víz-festés sikerült műve, könnyű stílusban, élénk színekkel és finomsággal. A művészek bizonyára kedves emlék, mint a hazából jött üdvözlő, mely festőink műizléséről is hirt ad neki. Az irat borítéka aranyalán díszített violaszínű selyem, az egyesület színe.

A JAPÁN-KHINAI HÁBORÚBÓL: AZ «AKAGI» JAPÁN ÁGYÚASZÁD ELLŐTT ÁRBOCZA ÉS GÖZCSÖVE.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Búzavirágok. 100 költemény, írta Jankovics Marcell. Pozsony 1894. Már az előszó is sejteti, hogy komoly íróval dolgunk, ki számot vetve tehetőségével, nem erköldök többnek látszani, mint a mi, s az önhittség póffeszkedésével nem torzíja el természetesen arcját. A verses ajánlás (édes anyjának) nemes kedélyt s eszményekért hevülőt szívet árul el, s örömmel mondhatjuk, hogy jó véleményünket az egész kötet igazolja. Mai napság, midőn az eszményt oly szívesen rántják a sárba le, jól esik látnunk, ha egy fiatal tehetség erős hittel áldoz a régi oltáron s a hitelenség helyett az igaz vallásosság, a hazát nem ismerő kozmopolitizmus helyett az erős fajszereget, a durva érzékiség és szemérmetlen ledérség helyett a tiszta, családias érzés hozza hevítebe szívet és agyát. Jankovics Marcellról, mint költőről végleges ítéletet most még bajos volna mondanunk. Tehetsége még nincs kiforva; bár műgondra törekszik, izlése nem elég tisztult; bár művein meglátszik a tanulmány, ítélete nem elég biztos.

A tiszta szem között sok még az ocsu, versei nem mindig folynak természetesen, az erőtellettség gyakran zavarja az olvasót. Olykor képtelen képeket is használ pl.:

«Jöhét ott nagyképűsködve
Égész világ szuronyárja.»

Bajos elképzelni a nagyképűsködő szuronyárt. Ilyen a következő sor is:

«Az éji csillag behunyja megszakadt szemét.»

A nyelven is sokszor tesz erőszakot, ilyen pl. a névelő önkényes elhagyása:

«Mért mondd, hogy vége nyárnak»
«Mennyi dalt zeng szerelem.»

Van Jankovics költészetének egy becses vonása, az eleven, humoros leírás, a határozott hajlam a genre-festésre, a mint erről «A falu mestere», «Anyám asszony katonája», a «Családi kör» és sok más verse tanuskodik. Az egész kötet tartalma négy ciklusra oszlik; száma legnagyobb az első, a «Tarka rét», ebben kétségekívül a hazafias versek a tulnyomóak, ide számítva a svájci útjában írottakat is, de van helye benne a szerelemnek, természetfestésnek, elmélkedésnek, tréfának, gúnynak. A második ciklus «Árnyékok a somogyi homokról» címet visel; s talán legizgabb hangot épen szülőföldje esal a költő lantjáról. A harmadik ciklust egy VIII. énekes költői beszély teszi, «A vén kurucz és a vén labancz». Az utolsó ciklust pedig a «Külföldi emlékek» cím alatt műfordítások képezik, csaknem kizárólag német költőkből s ezek közt különösen Herwegh-ből. «E fordítások — mondja előszavában — legnagyobbbrészt svájci tartózkodásom alatt készülték. Ugyszólván nem tudtam ellen-

állni a fordítás ösztönének, midőn ugyanazt az emlékek megszentelt szabad földet, sűrű fenyeveseket, esti fényben átpirosló havasokat láttam, melyek Herwegh szabadság dalaira lelkesítették.» A kötetből mutatványul közöljük az alábbi eredeti költeményt:

A vén kocsi.

Megy a szekér lassan nyikorogva,
Két kiszolgált ló van befogva;
Vén kocsiha nógatással hajta; —
Szent játszik a rongos dolmány rajta;
Gyalog vándorszorg fujó lóva mellett,
A szekéren helyből már nem tellett,
Vagy talán a lovait sajnálja?
— «Gyi te Csillag, gyi te szegény sárja!»

Jancsi bácsi, hova megy kend, mondja?
— «Zsákok viszek simonyi malomba» —
«Emlékszik-e? kend vitt engem erre,
Ment a hintó porfelhőket verve...
Jancsi bácsi a zöld vetést nézte,
Azt mondotta nékem fűtörésze:
Ifiúr a virág s madárka...
«Emlékszem. Gyi te szegény sárja!»

«Zúmarás volt a fák száraz ága,
Piros gyöngygyé festé nap világa;
Puha hóba szánkónk nyomát véste,
Messe hangzott Csillag csengetése —
S visszatértünk csipős, fagyos este:
Karácsonyfám Jancsi bácsi nyezte...
S otthon anyám lágy kalácsal várta —
«Emlékszem. Gyi te szegény sárja!»

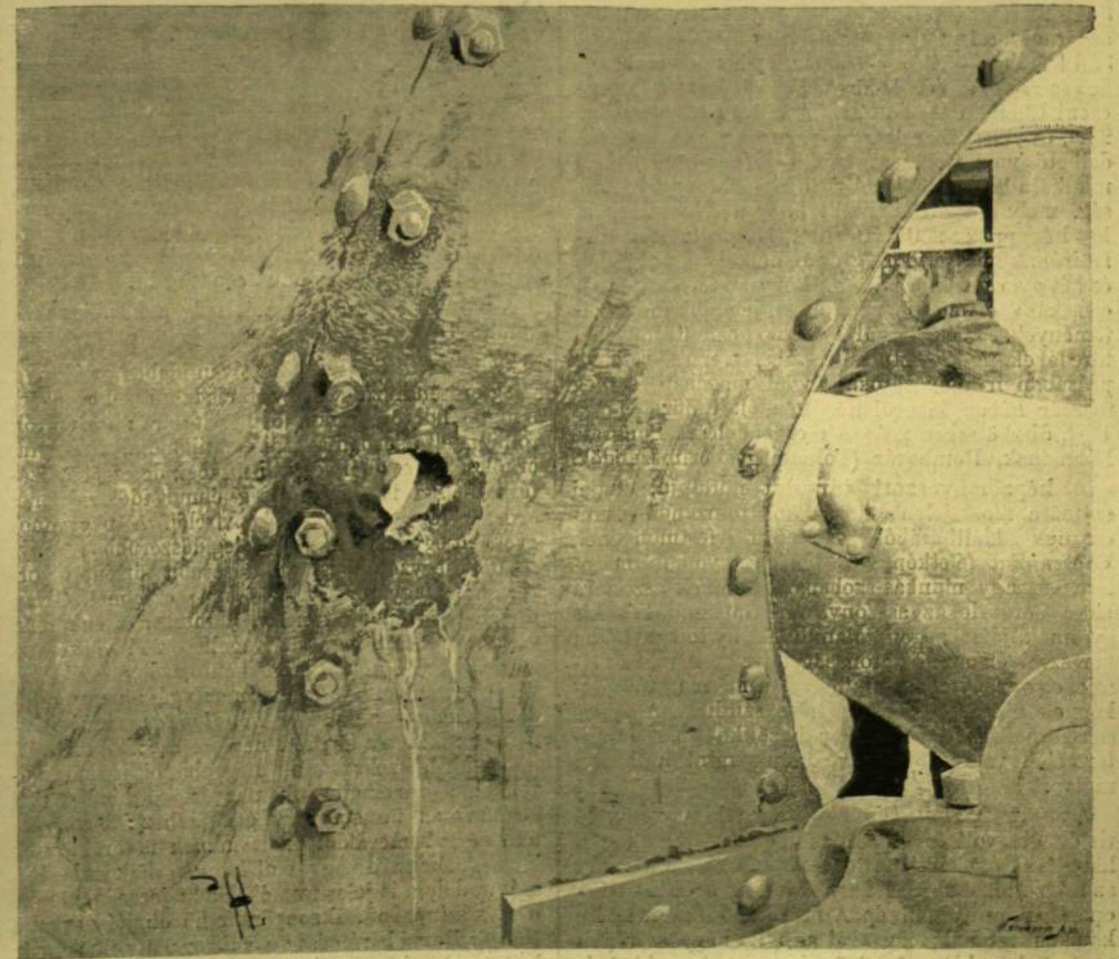
«Emlékszik-e, őszi nap volt épen,
Könyharmat állt mindannyunk szemében
Jó apámnak kellett messze menni,
Utra, melyről vissza nem tér senki!
Nem szerette kelmedt azt az utját,
Igazítá vissza kocsiuróját!
Jancsi bácsi, olyan lassan járta...
«Emlékszem. Gyi te szegény sárja!»

«Emlékszik-e, tavasz napkeltevel
Hogy rohogott tánczos négy pejével!
Ősz bajuszt mily hegyesre fente —
Vállán lebbent szép, zsinóros mente;
Esküvőre boldog szerelemben
Kelmed vitt el a gyalommal engem —
Templomajton tisztelednek várta...
«Emlékszem. Gyi te szegény sárja!»

«Emlékszem régi jó időre,
Emlékszem cizra esküvőre...
Ez a dolmány sokszor el-elmondja —
Mint én magam, oly hitvány most rongya —
Mutatja a cizra paszomát ott,
Hogy gazdája szinte gazdát váltott;
Mindkettőnkét húz minden fa ága...
Gyi te Csillag, gyi te szegény sárja!»

«Lovaim is kiszolgáltak sorra,
Ez a rudas — amaz gyeplős jobbra —
Reszket kezem, — fáj a szemem, lássa,
Ráborul a nap fogyatkozás! —
Uj uramnál tört butor vén szolgál,
A nyomorgás egyedüli dolga;
Jó ágy lesz majd nékem a sír árka...
Gyi te Csillag, gyi te lusta sárja!»

Irodalmi dolgozatok. Irta Baráth Ferencz. Budapest 1895. E czímmel a Franklin-társulat egy 370 lapra terjedő, esimes kiállítású kötetet adott ki, melyben Baráth Ferencz, műbölcséleti irodalmunk ez alapos művelője, tizenhat nagyobb-kisebb tanulmányát gyűjtötte össze. E dolgozatok, egy kivételével, már mind megjelentek különböző folyóiratokban és lapokban, s így most második ízben kerülnek az olvasó közönség elé, mely bizonyára jó néven veszi a szerzőtől, hogy e napi érdekességben jóval felül álló kisebb műveit innen-onnan egy csomóba szedte s együtt tette közzé. A kötet egész tartalmát általában nemes hangulat, emelkedett világnézet, erkölcsi és hazafias hév s vonzó, magvas előadás jellemzi. Tárgyai részint a magyar élet és

Japáni fénykép után rajzolta Hary Gyula.

A JAPÁN-KHINAI HÁBORÚBÓL: AZ «AKAGI» JAPÁN ÁGYÚASZÁD ÁTLŐTT PÁNCÉLJA.

irodalom, részint az angol irodalom köréből valók, melyeket mind mélyrehatálgat fog föl és sok eredetiséggel fejteget. A dolgozatok közül legbecsesebbeknek mondhatók azok, melyek két régebbi magyar íróval (Mikes és Kármán), Arany Aristophanesével, Gyulai Pál költeményeivel és Thackeray-val foglalkoznak, valamint igen hangulatos cikkek azok, a melyekben, «Az aradi nap»-ról, Kossuth Lajos 90-ik születésnapjáról és haláláról elmélkedik. A kötet általában ajánlható mindazoknak, a kik a magvas és szépen irt olvasmányokban gyönyörködnek. A kötet ára 2 frt.

A művészet, vallás és természet Olaszországbán. Castelar Emil műve, spanyolból fordította Huszár Vilmos. A nagynevű spanyol hazafinak és írónak olaszországi emlékei a legszebb művei közé tartoznak. Műtörténelem, bölcsészet s a szabad elme nyilatkozának benne, találó kritikával, lelkesedéssel és poétikusan. A jeles munka első részét Szathmáry György már évtől lefordította, most Huszár Vilmos adja a további részt, szintén gondos fordításban. Különben ez a második rész nincs bensőbb összeköttetésben az első részszel, de a ki amazt olvasta, bizonyosan ezt is örömmel olvassa. A jeles könyv egyes fejezetei: A grisonok. Monte-Carlo. A szép Firenze. Mantova és Vergilius. Szent Ferenc és kolostora Assisban. Sorrento és Tasso. Róma guelfjei és ghibellinjéi. Egy beszéd. Capri szigete. Szent Márk temploma Velenczében. A könyv az Athenaeum kiadásában jelent meg s ára 2 frt.

Aesthetika és politika — művész és államférfi. gr. Apponyi Albertnek a Kiszalud-társaság febr. 10-iki diszgyűlésén tartott székfoglaló értekezése önállólag is megjelent a Révai-testvérek kiadásában. Az érdekes tanulmány 63 lapnyi füzetet tölt be s ára 50 kr.

Áttűtött virág, irta Beniczkyne Bajza Lenke. A nagy munkásságú és szívesen olvasott írónő új regénye két kötetre terjed, s a társadalmi életből van merítve. Singer és Wolfner könyvkereskedése szép kiállításban bocsátotta közre s ára 2 frt 40 kr.

Az erdő világa, rajzok, irta Tanos Pál. Huszár rajz festi az erdő életét, lakóival és a vadászokkal együtt. A szerző, ki Újpest közéletéből ismeretes, a szemmel látott dolgok közvetlenségével ír. A könyvhöz, mely a Singer és Wolfner-féle könyvkereskedésben jelent meg, Rákosi Jenő irt előszót. Ára 1 frt 50 kr.

Előfizetési felhívások. A Mária Dorottya-egyesület előfizetést hirdét *Fodor Janka irodalmi dolgozataira*, a ki tanító volt, egész fiatalon megvakult, ötötöt évét töltvén a kegyes egyesületben, meghalt. Dolgozatait hű barátja, Fizély Julia állította össze reszketeg vonásból. A könyv megrendelhető a Mária-Dorottya-egyesületnél (Budapest, pipa-utca 33.) 1 frtért. — *A jó vidék* cím alatt elbeszéléseket és rajzokat bocsát közre *Katona Imre* a Debreczeni Ellenőr dolgozó társa. A kötet előfizetési ára 2 frt, diszkiadásban 3 frt, s a szerző neve alatt rendelhető meg Debreczenben. — *Pusztulás* című munkára hirdét előfizetést Budapestről egy bizottság, mely a végből alakult, hogy a sajtóvétségért hét hónapra és 200 frtra elítélt *Pongrácz Béla* hirlapírónak hosszu időre gyámol nélkül maradt neje és két gyermekén segítsen. Pongráczról «*Álmatlan éjszakák*» cizmen már korábban jelentek meg költemények, s ezenkívül «*Jézus*» című művéből töredékek. A «*Pusztulás*» részben verses, részben prózában irt dolgozatokat foglal magában, s még febr. hóban kikerül a sajtó alól. Előfizetési ára 1 frt, diszkiadásban 2 frt a megrendelések Pongrácz Bélánéknak, Dombóvár (Tolnamegye) címezendők.

A képzőművészeti társulat műlapja, tagjai számára, most jelent meg. *Pap Henriknek* a műcsarnok kiállításából választott festményének «*Bosznábas*» (életkép 1878-ból) szinnyomatú másolata ez. Egy munkás-szobában, férjének asztalára sirva borul le az asszony, míg lábainál két kis gyermek gondtalanul. A nyitott ablakon keresztül elvonuló katonaság látszik. A szoba belsője egy aranyműves műhelye, a mi magyar életképek minden esetre kivételéül színhely. A színes sokszorosítás Kádár Gábor hazánk párisi műterméből való és jobban sikerült, mint a tavalyi műlap.

Az operaházról. *Bianchi Bianca* kisasszony, ki tíz év óta volt főtámasza az operaszínháznak szép hangjával, énekével, változatos műsorával, megvált az intézetből s febr. 27-én veti búcsút a «*Bánk bán*» operában, mint Melinda. A művésznő idegen letétre hamar megtanult magyarul annyit, hogy szerepeit magyarul énekelte. A közönség zajos tapsokkal és sok koszoróval búcsúzott el tőle. A művésznő

Münchenbe megy, helye pedig betöltetlen marad a mi operánknál.

Február 28-án *Mihalovich Ödön* «*Toldi*» operája új átdolgozásban, «*Toldi szerelme*» cím alatt került színpadra. A cselekvény és zene a második felvonás közepéig változatlan, de innen kezdve *Arányi Emil* a szövegben az eddigőt eltérő új menetet ad az eseményeknek, s ahhoz *Mihalovich* szintén új zenét szerzett. A változás az, hogy mikor Tar meglepi *Toldit* *Piroskával*, *Toldi* azonnal megöli *Tart*; ekkor jelenik meg *Lajos király*, *Toldit* száműzi, *Piroskát* kolostorba küldi. Ezzel ugyan a drámai cselekvény véget is érhetne, de még egy harmadik felvonás a *Margitszigetre* visz, az apácák kolostorába, a hol *Piroska* épen akkor halt meg, mikor apáczává kellene fölétküdnie. *Toldi* feljajdulva rohan a koporsóhoz, s a király megbocsát neki. Ez újabb formában az opera hatásosabb volt. A zenében igen sikerült *Piroska* bucsúéneke a gyászinduló és az operát bezáró rész. A zenedráma komoly stíljé ma is hatott. Az opera szereplői: *Perotti* (*Toldi*), főképp pedig *Szilágyi Arabella* (*Piroska*), továbbá *Kaczér Margit* (*Erzse*), *Várady* (*Lajos*), *Beck* (*Tar*) megérdemelt elismerésben részesültek.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Magyar tud. akadémia. Az akadémia február 25-iki ülésén egy színmű-pályázat sorsát döntötték el. *B. Bánffy Dezső* miniszterelnök, még mint a képviselőház elnöke 400 frtos díjat tűzött ki oly *vígjátékra*, mely vagy a történelemből veszi tárgyát, vagy legalább történelmi háttérrel bír. Az ülésen *b. Eötvös Loránd* elnököt.

Az ülés első tárgya *Aczádi Ignác* emlékbeszéde volt *Gindely Antal* osztrák történetiről és az akadémia külső tagjáról. Az elhunyt író a Szatmármegyében telepedett *Gindele* családból származott, s mint történetbuvár a harmincz éves háború adatait kutatta és dolgozta föl, sok érdekes részletet derítvén ki a magyar történetírás számára is. Az így összegyűlt adatok alapján írhatta meg *Gindely* új világlátásban *Bethlen Gábor* életét, mely magyarul a «*Történelmi Életrajzok*»-ban jelent meg.

Vadnay Károly tett ezután jelentést a *b. Bánffy Dezső* 400 frtos vigjátéki jutalmáról. A történelmi darabok elsőkélyedése ösztönözte a jutalom kifizetését, hogy serkentse az írókat, s ezért kívánta a díjnak kiadását is az aránylag legjobb darab számára. Az eredmény ezúttal nem örövendés. Mindössze három darab érkezett. A «*Hódító*» és az «*Aranyöv*» címűekről nincs semmi jó mondani való. A harmadiknak «*Zsolt vezér ifjúsága*» a cizme, versekben van írva, meséje egészen a képzoleten alakult. *Zsolt* vezér apjának, *Árpádnak* akaratára ellenére *vanakodik* *Mén Maróthnak* *Hamzsa* nevű leányát elvenni, a kit nem ismer, a kit egy *Martolo* nevű ember rutnak festi le előtte, egy *Martolo* cselészövő és összevesztési szerető *Árpádot* *Zsolt*tal, hogy a zavarból hasznot húzhasson. *Zsolt* megszökik az apai háztól, azonban *Hamzsa* egyszerű öltözetben utána megy és ismeretlen magába szeretteti. A darabban több a drámai, mint a vig jelenet, és sok benne a fogyatékoság. Átdolgozás nélkül nem is vihető színpadra. A bírálat kiemeli, hogy *Zsolt* alakja érdekes. Történelmi valóság és korrajzi hűség alig van benne, de van írói teltség. Nyelvben nyilatkozik ugyan erő, de frázisokban sincs hiány. A részletekben nyilvánuló képességek azonban nem pótolják az egész műnek árnyoldalait. A bíráló ennek a darabnak ítélte oda. Az elnök ezután felbontotta a jelölés levelet, amelyből *Somló Sándornak*, a Nemzeti Színház tagjának neve tűnt ki.

A pályázatról szóló jelentés még a következőket mondja:

Természetes jelenség, ha olyan időben, midőn a világ erősen küzd a nagy társadalmi reformokért nyugtalanul törekszik a jövő javítására: a szépirok tollát is első sorban a napi élet állapota, nyomora, erkölcsi és eszméi veszik igénybe: de ezzel összeférhetne az is, hogy a rég elmúlt idők rajzának szintén legyenek költői képviselői. A negyvenes években egy kéz irta meg a legidősebb regényt a «*Falu jegyzőjé*» és leghatásosabb történelmi korrajzot: «*Magyarország 1514-ben*» cizimmel. Olyan történelmi fejlődési nemzet, mint a miénk, lelki vesztésnek nélkül nem hanyagolhatja el viszontagságos, hőies s tanulságokban gazdag múltját a költészetben se. Kivált midőn az egész nemzet áldozó buzgósággal készül a *honalapítás* ezredévi ünnepére; midőn a képirok nevezetes történelmi festményekkel, szobrászaik nagyobb plasztikai művekkel s történetiróink nagyrészt kiadásokkal járulnak az ünnepi fény emeléséhez: bizonyára tehetséggel megáldott költőinknek is törekedniök kellene, hogy e nagy emlékünnepe lelkesedését a szépirodalom is jeles termékekkel fejtesse ki, könnyben és színpadon. Bizonyára e hó ohajtás sungalta *Bánffy Dezső* bárónak is, a mai kormány elnökének, hogy midőn képviselő házunknak volt elnöke, akadémianknál pályadíjat tűzött ki «*magyar törté-*

neli vagy történelmi háttérű vigjátékra, akár kötött, akár kötetlen beszédben.» A pályadíj kifizetőjét áldozó nemes szándékúért nemcsak az akadémia, hanem az összes hazai szépirodalom tiszteltteljes elismerése illeti meg, mert midőn egy elhanyagolt, de becses színpadi műfaj iránt kívánt mai színműíróinkban újjáéledő érdeklődést kelteni, egyszerű példáját adta annak is, hogy a történelmi nemzetiségek sarkainak kegyeletes kötelességük: a régmúlt idők s rég elköltözött elődök iránti mély tisztelet, mert ezektől öröklötték családi nevük fényét és nemzetségük ősi javait.

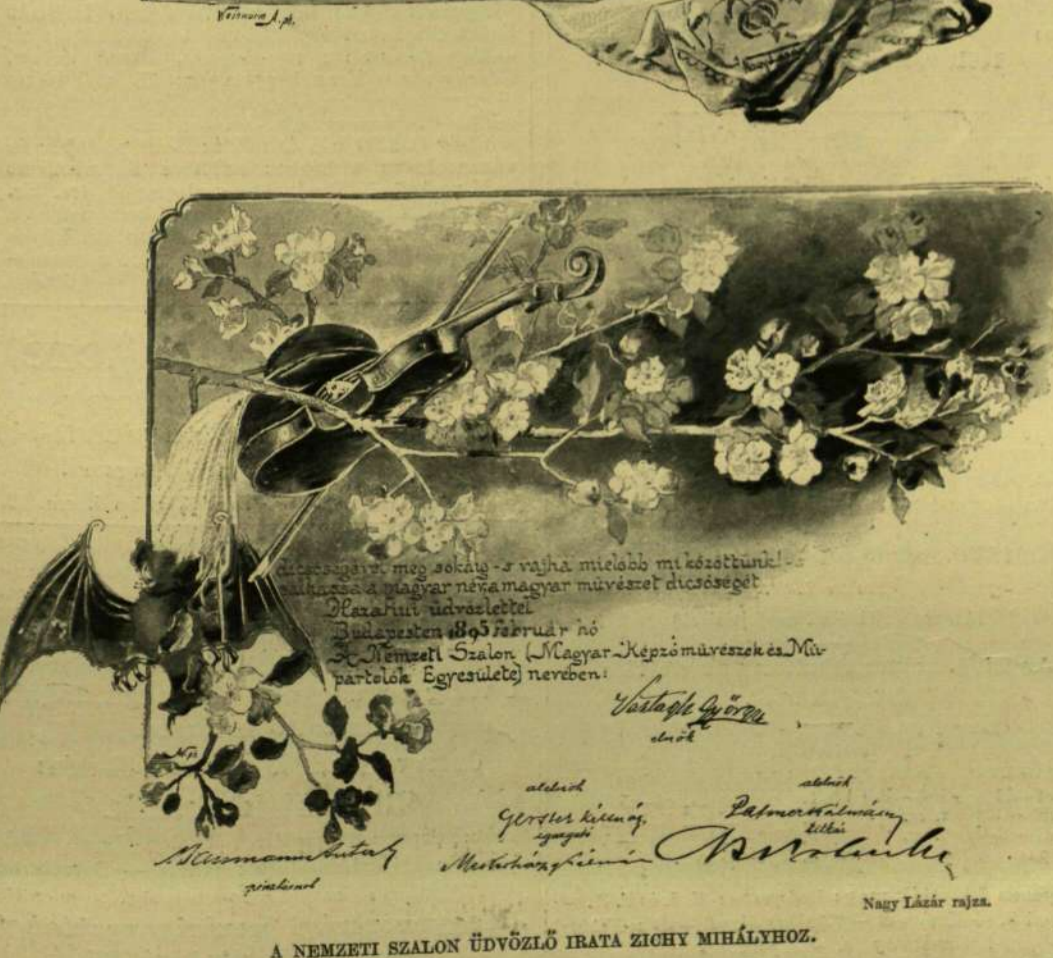
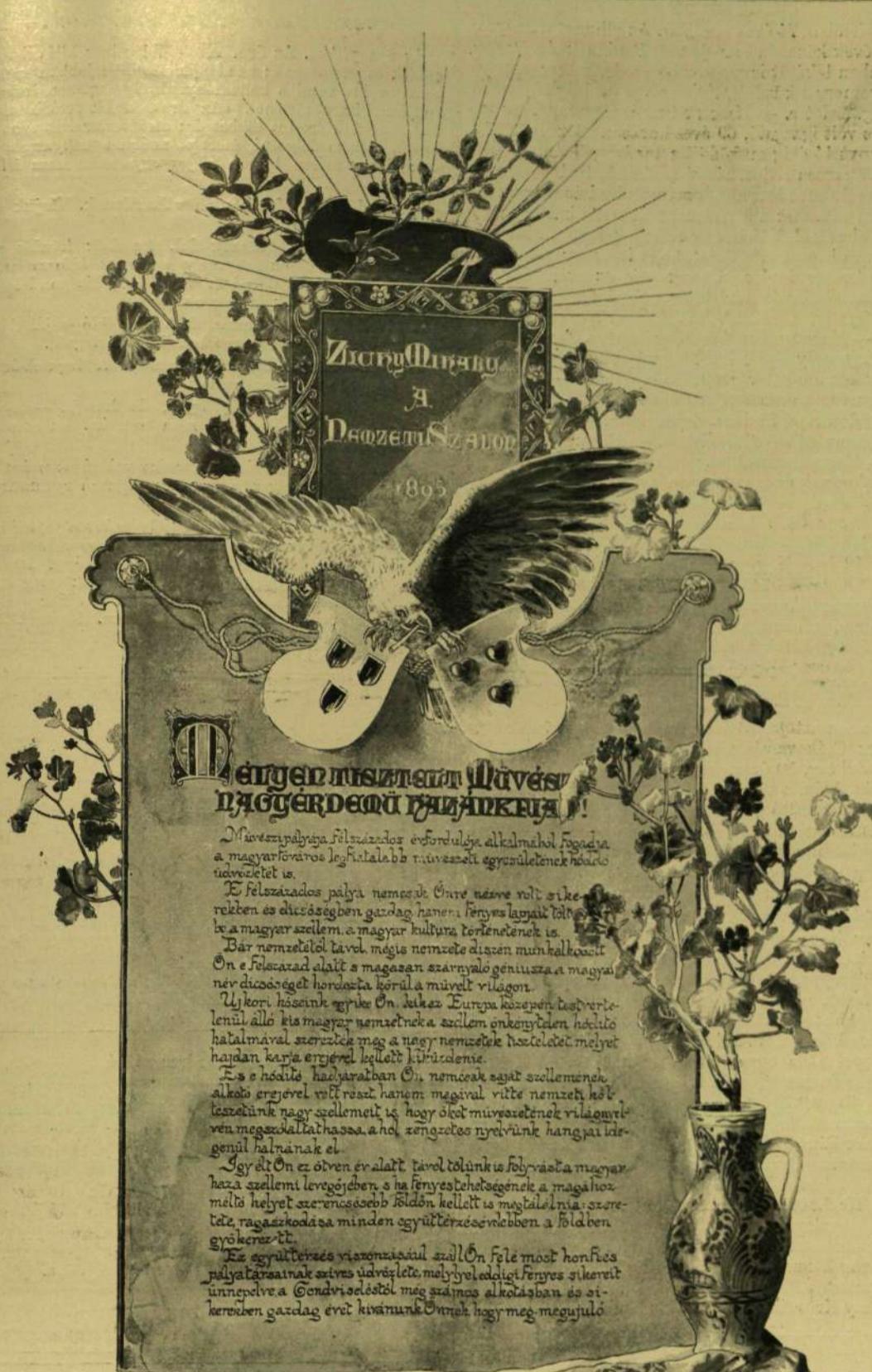
A *Kiszalud-társaság* febr. 27-iki ülése *Gyulai Pál* elnöklete alatt ment végbe. *Beöthy Zsolt* titkár jelentette, hogy az első hazai takarékpénztár az idén is 200 frtot adományozott; négy új 100 frtos alapítványt tettek; dr. *Szöts Ferencz* a társaság ügyésze, dr. *Ullmann Sándor* ügyvéd és két magát megnevezni nem akaró.

Beöthy Zsolt ezután «*Bevetés a művészi képzoletanába*» című tanulmányából Arany «*Toldi*»-járól és *Madách* «*Ember tragédiájáról*» olvasott föl. Melyek az elemek, a melyekből *Toldi* tartalma áll és honét merítette Arany ezeket? Az által, a tájképek, a középkori lovagok, harcok, stb. mesteri festését. Részint illovaítól, részint emlékek, élmények, benyomások és olvasmányok gyűlték össze lelkében, a melyeket a mű fölépítésnél érvényre juttatott. De a korszellem is kifejezésre jut. *Széchenyi* reformáló szellemében a magyar nép sorsát látta. A képesség, a mely mindezeket egyenként egy mű egészében érvényre juttatja: ez a művészi képzolete. Majd *Madách* «*Ember tragédiá*»-jára tér át. Kétségtelen, hogy e műnek alapja a biblia. De vannak e műben oly jelenetek is, a melyeket *Madách* sehol sem olvashatott, sehol sem látthatott. (*Fárho*, *Sergiolus*.) De viszont ki is hagyott egyes nagy mozgalmakat az emberiség életéből és csakis azokat vette föl, a melyek azon czélnak megfelelnek, melyért ő az egész költeményt megírta. Életének csalódásai, földült boldogsága kiforgatta egész valójából és *Madách* a maga boldogtalanságát átvitve az emberiség életére; azután a haza sorsa szintén befolyással volt reá a munka készítésénél. Ez a képesség, a melyvel tanulmányait, olvasmányait, a haza sorsát és saját életét egy egészbe olvaszta össze, ez a művészi képzolete. Attér azután a festőművészet két remekére, *Giovanni Bellini* *Madonna* képére és *Lionardo* festményére, a mely *Jézus* és tanítványait ábrázolja azon pillanatsban, a melyben *Jézus* megöszolja: *Egy közöleték árulom lesz*. Mindkét műnél ugyanezek az fejtegeti, hogy a festőművészt miféle elemekből és honnan merített elemekből állítja össze remekét) — *Beöthy* fölolvását éljenzés kísérte. Ezután szintén élénk tetszéssel fogadták két szépirodalmi felolvasás következt, *Vargha Gyula* olvasott föl *Hugó* *Viktor*-t, *Gauthier* *Teofil*-t, *Musset*-től, *Sully Prudhomme*-től, *Herédiától* francziából fordított költeményeket, végül *Hercegy Ferencz* «*Olga*» című elbeszélését adta elő.

MI UJSÁG?

Albrecht főhercege temetése. A közös hadsereg elhunyt tábornagyának holtteste február 24-ikén este érkezett Bécsbe és a Burg plebániájának templomában helyezték a ravatalra. Febr. 25-ikén és 26-ikán délelőtt a közönséget is bebecsátották a ravatalhoz. A temetés febr. 26-ikán déltűn kezdődött, s oly néptömeg tolongott Bécs utcáin, milyen még egyszer nem gyűlt ott össze.

Vilmos német császár a temetés napján d. e. 11 órakor érkezett Bécsbe, s a király és főhercegek fogadták. Az orosz czár *Vladimir* főhercege képviselte a temetésen. A temetésre a hadsereg összes tábornokai megjelentek. A magyar kormány részéről *b. Bánffy Dezső* miniszterelnök, gr. *Festetics*, *Perczel*, *Josipovich* miniszterek jelentek meg; továbbá *Szilágyi Dezső* a képviselőház, *Szlávay József*, a főrendiház elnöke, az utóbbi hét tagú küldöttséggel. *József* főhercege, a magyar honvédség főparancsnoka szintén jelen volt, valamint *b. Fejérváry* honvédelmi miniszter, a tábornagyok közt. A rend fentartására nagy számú katonaság állt föl. A temetés menet útjába eső házakat feketével diszítették. A király, a német császár, a fejedelmi udvarok küldöttéi, az uralkodó család tagjai 3 órakor jelentek meg a plebánia-templomban, hol a miniszterek, követek, főpapság már egybegyűlekeztek. A beszélelét *Mayer* udvari plebános végezte, azután a koporsó hatlovas gyászkocsira helyezték. A koporsó után az uralkodó és *Vilmos* császár haladt a fejedelmi személyiségekkel és főhercegekkel. A koporsó előtt és után a fényes katonai kíséret, a katonai gyászpompa a legfestőbb látványt nyújtotta. A feketével bevont kapuczinus templomban az uralkodó család nőtágjai gyűlekeztek, sőt volt fentartva hely a fejedelmi kíséretnek, a koporsó a templomba vitetvén, az utolsó egyházi szer-

tartást *Gruscha* bíbornok érsek végezte, s ekkor a koporsót levitték a sirboltha. Kívül a katonaság sorfűzet adott, az ágyuk megdördültek, a zenekarok a császári himnuszot játszották, s a roppant tömeg oszladozott. — A koporsón s ravatalon koszorúk nem voltak, mert az elhunyt így kívánta. A német császár csak későn értesült erről, s a koporsóját a temetés után a kriptá ajtaja előtt helyezték el. *Vilmos* császár febr. 28-án utazott el Bécsből.

Az inségesek javára. A budapesti főrangu társaság hölgyei márczius 12-én és 13-án este bazárt rendeznek a m. kir. operaházban az alföldi inségesek javára. A belügyminiszter erre megadta az engedélyt és utasította az operaház személyzetét, hogy kövessen el mindent a bazár sikere érdekében.

A király az országos nemzeti egyesületnek. Ő Felsőge magánpénztárából háromszáz forintot küldött a belügyminiszter utján *Podmaniczky* *Frigyos* báróhoz a január 19-én tartott Nemzeti Bál elnökéhez, az országos nemzeti egyesület tőrszavogója javára. Az egyesület ez összeget mint külön alapítványt kezeli.

A Margit-sziget nem eladó. Budapest fővárosának *József* főhercege 3 1/2 millióért fölajánlotta a Margitsziget megvásárlását. A főváros közgyűlése sok mindenféle bizottsági tárgyalás után végre elhatározta, hogy a szigetet, tekintettel a város pénzügyi viszonyaira, nem veszi meg. A közgyűlés e határozata ellen a kisebbség a belügyminiszterhez intéendő föllebesztést jelentett meg. Mielőtt azonban ez megtörtént volna, a főhercege jószágigazgatója, *Libits* *Adolf*, febr. 20-ikáról keltezte *József* főhercege nevében arról értesítette *Ráth Károly* főpolgármestert, hogy ez ügynek a törvényhatósági bizottság közgyűlése által úgykívaló tárgyalását ő fensége nem óhajti, mihez képest a Margitsziget megvétele iránt beadott ajánlat visszavontnak tekintendő. A felebbeztés azonban mégis megteszik a belügyminiszterrel, miután a közgyűlésen, mely a megvételt elutasította, formahibák történtek.

Biharmergye milleniumi festménye. Biharmergye közgyűlésén helyeslő tudomásul vették *Szunyogh* *Péter* alispánnak azt az eljárását, hogy a megye által a milleniumra megfestendő történelmi képet *Festy* *Árpádra* bízta s a kép árát 14,500 forintban szabta meg. A festmény *Perényi* püspök bandériumának kivonulását fogja ábrázolni. *Festy* *Árpád* a képet csak két év alatt festi meg, de arra kötelezte magát, hogy a szin- és a kartonvázlatot a milleniumra elkészíti.

Nagy-Várad milleniumi festménye. Nagy-Várad városa a milleniumra megfestendő történelmi képre tizenkétezer forintot szavazott meg s a kép megfestésével *Bihari* *Sándort* bízta meg, a ki odaváló születésű. A kép azt a jelenetet ábrázolja, mikor *Zsigmond* király a nagyváradi székesegyházban *Szent László* ravatalánál fogadja a *Jagello* királyt.

Az erdélyi fejedelemség megalapításának emléke. *Tordavármegye* törvényhatósági bizottságának választmánya elhatározta, hogy az ezredéves ünnepre megfesteti az erdélyi fejedelemség megalapításának emlékét. *Tordán* tartották meg az 1542-iki országgyűlést, a melyen az erdélyi rendek kimondták, hogy a Szapolyai-házat, *Isabella* királyné és fia, *János* Zsigmondot, a kik a török által elfoglalt Budavárból kiszorultak, befogadják Erdélybe s megalapítják a külön erdélyi fejedelemséget. A megyei közgyűlés *Rédiger* *Béla* alispán indítványára a festményre 3000 forintot szavazott meg.

A francia közköztetés jubileuma. A nagy francia forradalom egyik n. evezetes alkotása Franciaországban a közköztetés rendezése. Az *École normale*, a párisi híres felsőbb iskola, melyben annyi jeles tudós tanult és tanított, százéves ünnepét üli meg a húsvéti ünnepek alatt. Az ünnepély egyik leg-érdekesebb pontja az lesz, hogy az egyetem amfiteatrumában, nagy közönség jelenlétében, a harmadéves növendékek nyilvánosan vizsgálatot fognak tenni. A szokásos banket nem fog természetesen elmaradni. Ez ünnepélyre a budapesti egyetemen kívül, mely képviselteni fogja magát, azok a magyar tanárok is készülnek, kik kültágjai voltak.

Az éjszaki- és keleti-tenger közti csatorna megnyitása. A keleti- és éjszaki-tenger Németország tengeri csatornával kötötte össze Holsteinon keresztül, hogy a keleti tengeren levő kieli hadiki-kötő Dánia megkerülése nélkül is összeköttetésben legyen az éjszaki-tengerrel. A kereskedelmi forgalomra is nevezetes csatornát június 20-ikán nyitják meg. *Vilmos* császár, az összes német fejedelmekkel megjelenik az ünnepen, s kivüle előreláthatólag

több európai uralkodó lesz tanúja a csatorna megnyitásának. Meghívót kapott Ferencz József király, Umberto olasz király és a czár is, s ez utóbbi állítólag már meg is ígérte, hogy Hamburgba megy a megnyitás ünnepére.

Előfizetési felhívás.

KOSSUTH FERENCZ az „EGYETÉRTÉS”

főmunkatársa a következőképp indokolta meg, hogy miért lépett e lap köztelkébe:

„Kötelességem vélek teljesíteni, midőn a közélet terére lépek hazamban, és atyám hagyományaihoz híven azt akarom, hogy a toll legyen a közpályán az első fegyverem; és e fegyvert az Egyetértés hasábjain óhajtom használni.

Azon lap hasábjain, mely megallotta az idő tüpróbáját és elvei, állása, tekintélye egyaránt megismertültek a próbából, mint tűzből a tisztá arany.

Függetlenségi párti, szabadságit és szabadelvű haladásért küzdött volt e lap mindig; czéljai tehát azonosak az én czéljaimmal és így karöltve haladhatsz és küzdhetek, egyetértve azon két országos pártánálattal, melynek hivatalos programja azonos volt eddig az Egyetértés irányával.

Az Egyetértés a legnagyobb magyar lap. Legterjedelmesebben foglalja közlök politikával. Legbővebben képes közölni az országgyűlést. Legtöbb tért fordíthat a közgazdaságra, különös tekintettel a mezőgazdaság érdekeire.

Kereskedelmi és tözseidőszíntésainak bősége fölmúlja sok lap egész terjedelmét.

Tárczájában két-három regényt közöl egyszerre tárczaki alkalmasságát és ismeretterjesztés tekintetében pártatlanul állanak a magyar sajtóban.

Az Egyetértés 1895 jan. 1-én 28-ik évfolyamába lépett, tehát egyike a legrégebb napilapoknak.

Csávolszky Lajos főmunkatárs.
Kossuth Ferencz főmunkatárs.

Az „Egyetértés” előfizetési árai:

Egy óra	1 frt 80
Három óra	5 „
Fél évre	10 „
Egész évre	20 „

A szerkesztőség: Budapest, Szerencs-utca 35. sz.
A kiadóhivatal: Budapest, Dalszínház-utca 1. sz.

Mutatványszámokat a kiadó-hivatal ingyen és bérmentve küld.

HALÁLOZÁSOK.

LÉNÁRD MÁTYÁS, Szabadka, Baja és Ujvidék városok volt főispánja meghalt Szabadkán, 78 éves korában. A szabadságharc leverése után, melyben tevékeny szerepet játszott, hat esztendei várfogságot szenvedett. Később, midőn az alkotmány visszaállított, Szabadka város főkapitánya, majd polgármestere lett, a városi főispáni intézmény szervezése alkalmával pedig főispán: 1877-ben visszavonult a politikától s azóta a gazdaságának s családjának élt.

MIHALOVITS MIKLÓS, főrendiházi tag, a legfőbb bíróság egyik elnöksége, a kuria volt alelnöke, a budapesti kir. tábla elnöke, meghalt Zomborban, 84 éves korában. A régebbi időkben Bácsmegeye tisztviselője volt, a hatvanas években a megye főispánja, 1865-ben országgyűlési képviselő lett, majd a legfőbb bírósághoz nevezett ki, 1887-ben nyugalmába lépett. Ekkor nevezték ki a főrendiház tagjának, hol a nyáron az egyházpolitikai reformok ellen szavazott.

BÁRÓ HORVÁTH MIKLÓS, régi író, meghalt Budapesten, melynek évek óta egyik legismertebb és részvétre gerjesztő alakja volt. Fialtabb éveiben jelentékeny vagyon maradt rá, de az hamar semmivé lett kezei közt. Nagyon szegényes körülmények közé jutott, napról napra kellett küzdenie a megélhetésért. Az egyik lábára sántító ősz öreg embert nagyon sokan ismerték Budapesten, de hosszú idők óta már csak az emlékező tudta róla, hogy egykor szép készlettel lépett az irodalmi pályára. Írt regényeket, színműveket, utrajzokat, hírlapi cikkeket. A nemzeti színházban «A régi urak» és «Egy királyné szerelme» című drámái kerültek színpadra. A hatvanas évek legelején egy kötetet írt Konstantinápolyról, mely a friss benyomások, megfigyelések és eleven előadás műve. De soha sem szentelte egész erejét és képességét az irodalomnak. A játékszenvédély uralkodott rajta s ez ragadta magával elszigeteltségbe és szomorú öreg korba.

Elhunytak még a közelebbi napokban: **Udvárdi Kossuth Pál**, Zemplénvármegye volt főszolgabírája, 48-as nemzetőr-honvédhadnagy, a helmezi választókerület volt országgyűlési képviselője, élete 72-ik évében Bodrogszögön. — **NEHRER MÁTYÁS**, roznányi földbírtokos, 74 éves korában. Az elhunyt a negyvenes évek-közepén barátságos volt Petőfinek és Débrecentzenben lakását is megosztotta vele, mikor a költő a nyomorral küzdött. Nehrer a szabadságharcot is végigküzdötte. — **HUACSI SÁNDOR**, főgymnáziumi tanár s volt igazgató, 69 éves korában, Rozsnyón. Az elhunyt 44 évig működött a tanári pályán. — **Bihari Pásztor Lajos**, bányász-mérnök, Budapesten, aki sikeresen működött a tudományos irodalom egyik töretlen utján is: a bányászati történetét kutató nagy buzgalommal. Néhány év előtt a pénzügyminisztériumtól kapott megbízást, hogy írja meg a magyar bányák történetét. Ennek lett az eredménye a «Deési sóbányák története» című forrásmunkája. Özevgye is, **Horváth Vilma**, költőnőjéről ismeretes. — **FLEISCHMANN ANTAL**, mérnök, a Fleischmann és Majorossy építési vállalkozó-cég tagja, aki sok nagy közmunkát végzett, Budapesten. — **OLAY JÓZSEF**, nyug. miniszteri tanácsos, Olay Lajos képviselő dédsatyja, 78 éves, Zsámbecon. — **SZABÓ LAJOS**, régi honvéd, 73 éves, Visken. — **SPEKXY ÁGOST**, 75 éves, Nagy-Szombatban; lelkes pártfogója volt az irodalomnak és magyar színészetnek. Nevét a nagyszombati érseki főgimnáziumban azzal öröktette meg, hogy 4000 kötetre terjedő könyvtárát odaajándékozta. — **BUSCHOR KÁROLY**, nyugalm. adótárnok 72 éves, Nagyszombatban. — **KEGLEVICHI IMRE** gróf, Keglevich István gróf főrendiházi tag és neje Eszterházy Angelika grófnő egyetlen fia, 33 éves korában, Abbazában. A fiatal gróf sokat utazott; naplójegyzetei iról tehetségről tesznek tanúságot. — **BESSENTEY LÁSZLÓ**, a Bessenyei-család szónoka. Szabolcsmegeye bizottsági tagja, 75 éves. — **SZÉKELY GUSZTÁV**, a veszprémi püspökség sümegi uradalma szántartója, 73 éves, Sümegen. — **VÁRADY FERENCZ**, Csákovna város esperes plébánosa, megyei bizottsági tag, 50 éves, aki a tűzoltóság iránt mindig érdeklődő, a tűzoltó gyűlésnek mindig jelen volt, s elemet Konstantinápolyba, mikor ott gr. Széchenyi Ödön, a magyar tűzoltók első szervezője, jubileumát ünnepelte. Csákován 10,000 frton iskolát is épített. — **NAGY FERENCZ**, eger-lővői református pap, 62 éves, Eger-Lővőn.

ÖZV. NEY FERENCZNE, szül. Pilisyl Angela, a fővárosi tanügyi nagyrédmű férfiának és magyar írónak özvegye, 75 éves korában, Budapesten. Férfje halála óta gyermekéi és unokái köre övezte a legnagyobb szeretettel. Egyik fia Ney Béla miniszteri tanácsos és ismert műszaki író, egyik leánya pedig Lengyel Béla egyetemi tanár hitvese. — **KÉNOSI SÁNDOR JÓZSEF**NE, szül. Lázár Kata, kir. közjegyző neje, 40 éves, Déván. — **ÖZV. KOSSA KÁROLY**NE, szül. Milassin Antonia, 66 éves, Szabadkán. — **ÖZV. TERRAY PÁL**NE, szül. Koritsanszky Emilia, 71 éves, Sütvetőn. — **ÖZV. CSELEGYI FERENCZ**NE, szül. Fratrics Mária, 56 éves, Tardoskeden. — **DUTKA KÁLMÁN**NE, szül. Hrahovecz Julianna, 31 éves, Nagy-Váradon. — **ÖZV. DOBROVOLSKY**NE, szül. Horácsék Francziska, alezredes özvegye, 67 éves, Nyitrán. — **Berethei Márton Zsigmond**NE, szül. Király Ludovika, 84 éves, Budapesten. — **Csicseri Onosz Mihály**NE, szül. Genosy Krisztina, 65 éves, Budapesten.

Szerkesztői mondanivalók.

Az apagyilkos. Az óra. Az előbbi nincs híjával az erőnek és pártosság; az alapját azonban jobban meg kellett volna vetni a költőnőnek, így egészen indokolatlanul bizarr történet. «Az óra», e két stírius kis vers, nézetünk szerint többet ér; első versüként azonban át kellene dolgozni, mert pl. az ilyen-magyarulán sor: «Hogy mérve legyen ideje» egyáltalán nem állhat meg.

T. Fűred. M. B. Magán uton válaszoltunk. Várjuk a fényképeket.

Nehéz perczen. Tücsök dal. Az első: küzdelem a formával és tartalommal, mely egyaránt kiforrottan, zavaros. A «Tücsök dal»-ban volna egy kis gondolat, de kidolgozása ennek is nagyon gyenge.

A távoból. Petőfi-názás, de a vége felé saját lábán kezd járni s van benne bensőség, megesség.

Az élet. Temetés. Bánkódnó legény. A legutolsó talán közelebb sor kerültünk.

Ágnes kisasszony. Elég ügyes, de hangja — legkevesebb nekünk úgy tetszik — nem annyira humoros, mint inkább léha.

Halott felett. A jó rimek dacára valóságos próza; a leírás egészen száraz, a verselés teljesen rhythmus-talan.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived. Üzenetem. Mért láttalak meg én téged. Emlékezés. Szomorom kongnak. Kis Túr partján. Gondolj vissza. Az éj. — Emlékeim. Mesterkélt, teie értékelen csinált virággal; az igazi költsézet más hangon szól.

Szerkesztői mondanivalók.

Az apagyilkos. Az óra. Az előbbi nincs híjával az erőnek és pártosság; az alapját azonban jobban meg kellett volna vetni a költőnőnek, így egészen indokolatlanul bizarr történet. «Az óra», e két stírius kis vers, nézetünk szerint többet ér; első versüként azonban át kellene dolgozni, mert pl. az ilyen-magyarulán sor: «Hogy mérve legyen ideje» egyáltalán nem állhat meg.

T. Fűred. M. B. Magán uton válaszoltunk. Várjuk a fényképeket.

Nehéz perczen. Tücsök dal. Az első: küzdelem a formával és tartalommal, mely egyaránt kiforrottan, zavaros. A «Tücsök dal»-ban volna egy kis gondolat, de kidolgozása ennek is nagyon gyenge.

A távoból. Petőfi-názás, de a vége felé saját lábán kezd járni s van benne bensőség, megesség.

Az élet. Temetés. Bánkódnó legény. A legutolsó talán közelebb sor kerültünk.

Ágnes kisasszony. Elég ügyes, de hangja — legkevesebb nekünk úgy tetszik — nem annyira humoros, mint inkább léha.

Halott felett. A jó rimek dacára valóságos próza; a leírás egészen száraz, a verselés teljesen rhythmus-talan.

Nem közelhetők: Kun László. Gyémánt a te bájós szemed. Oh régebben, a mikor még. Vonaton. Lelekem ábránd parapír. Magány. Gazdag és szegény. Isten veled. Ha szived

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható:

A huszadik század szociál-politikájának történelme.

Írta Kráitz Lajos. Ára füzve 80 kr.

Guerlain Parfumerie française de Luxe

Le monde élégant et fashionable de Paris se sert :
Eau de Cologne Impériale, savonnet, savon spécial;
Crème de Fraises et Poudre de Cypris pour le teint;
Extraits pour le mouchoir et le vaporisateur: Jicky, Belle France, Alcoolat de Roses pour les cheveux.

15, RUE DE LA PAIX, PARIS

«DIAMANT»

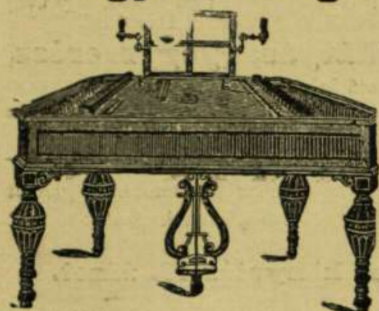
légszesz-izzó-világítás.

Diamant-világítás
Diamant-világítás
Diamant-világítás
Diamant-világítás
Diamant-világítás
Diamant-világítás

TREICHLINGER MIKSÁNÁL Budapest, Szervita-tér 1. szám,

ahol teljes felszerelések is előfordulnak. Próbavilágítás minden este a Petánovics-féle vendéglőben, Andrássy-út 30. sz.

Magyar hangszer-ipar.

Mindenemű hangszeres csimbalm, hegedű, harmonika, furulya stb.

Czimbalmok részlete is kaphatók.

Hangszerem jószágáért teljes felelősséget vállalok. — Javítások jó és olcsón eszközöltek. — Tanuló 1/4 és hegedű 2, 3, 4, 5, 6 forintjával.

Nagy képes árjegyzék kétfelirre ingyen és bérmentve küldtük szét.

MOGYORÓSSY GYULA,

magyar hangszer-ipar telepe, Budapest, VII., Kerepesi-út 12. sz.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Új rendszerű pénztári jegyeink cheque alakban

4%-ot kamatoznak (adómentesen); a betéti könyvecskék új nemeként jelentkeznek; sok irányban előnyöket biztosítanak az eddigi betéti könyvecskék és a régi rendszerű pénztári jegyek felett.

Azon intézetek és cégek száma, melyek kijelentették, hogy ezen pénztári jegyek tökélszényeit saját ismerős feleltől fizetéseikben elfogadják, már most is 600-ra rug. Az erre vonatkozó jegyzék főpénztárnunknál és fiókjainknál kapható, a legújabb jegyzék február 28-án jelenik meg.

Elfogadunk egyébként betéteket 4%-ra

betéti könyvecskék mellett, régi rendszerű pénztári jegyek ellen és folyó számlára (cheque-számlára) is.

Váltóüzletünk elfogad megbízásokat értékpapírok vásárlására és eladására és felvilágosításokkal szolgál minden a bankügyletek körébe tartozó kérdésben.

Tökeelhelyezésre ajánljuk a

Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankja 4 1/2%-os adómentes zálogleveleit és községi kötvényeit

napi árfolyam mellett.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank r.t. V. Nádor-utca 4. sz.

N° 4711.

Eau de Cologne

(aranyos-kék ragjegy)

Mülhens Ferdinándtól, Kölnben.

A legjobb czégnék elismervé.

Készletben majd minden finomabb illatszer-üzletben.

Nagybani raktár

Bécs XII/2, Rudolfsgasse Nr 56a

«Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható:

A Nemzeti Színház játékkönyvének legjobb darabja!

A spanyol eredetiből fordította

PATTHY KÁROLY.

Ára füzve 40 kr.

45 krajczárnak postautalványon előre való beküldése után bérmentve szállítjuk.

ÁGNES

forrás. Legjobb asztali és bútortól. Kétféle szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Járvány idején préservatív gyógyszernek bizonyult.

Szét-küldése

Édeskuty L.

udvari szállító által Budapest.

Kapható mindenütt.

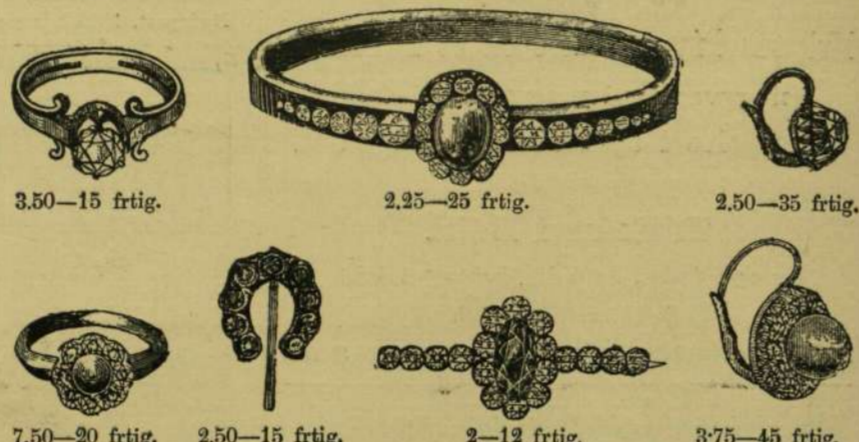
Palais Royal

ORLAY SÁNDOR

Budapest, Koronaherczeg-utca 8. sz. (Haris-bazár)

p. császári udvari szállító

= gyémánt utánzatai. =

3.50—15 frtig.

2.25—25 frtig.

2.50—35 frtig.

7.50—20 frtig.

2.50—15 frtig.

2—12 frtig.

3.75—45 frtig.

A legeszegebbek és legtartósabbak valódi arany és ezüst foglalatban, diszkrétvéllel és arany érmeikkel kintitve. Fülbevalók, gyűrűk, melltek, gyöngyök, stb.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

WEINWURM ANTAL

fényképész első magyarországi chemigraphiai műintézete Budapest, IV., Károly-utca 3,

készít mindenemű czinkedezésű dűczot, autotypia, phototypia, chemigraphia és chromotypia után. Alaprajzok, térképek, hi-lózatok fotolitográfiái

átan a legújá-nyosab-ban sok-szorosit-tatnak.

Külön berendezés házonkívül való fénykép-felvételekre.

Hirdetések felvételnek a «Vasárnapi Ujság» kiadó-hivatalában, Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám alatt.

VASÁRNAPI UJSÁG

10. SZÁM. 1895.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 10.

42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egyéb évre 12 frt. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félére — 6.

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt. félére — 4. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félére — 2.50

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott vitellől is eszanolandó.

ISZMAIL PASA.

1830—1895.

PÁR NAPVAL EZELŐTT, márczius hó 2-án halt meg Konstantinápoly közelében, Erszínghianban Iszmail pasa, Egyiptom egykori híres alkirálya, kinek nevét különösen a szuezi csatorna megnyitása világszerte ismeretessé tette. A pasa nem volt még nagyon öreg ember, de már 16 éve trónvesztett, s így hasonlóan a szuezi csatorna másik megalapítójához, Lessepshez, sokkal szomorúbban végezte életét, mint a hogy pályája kezdetén gondolni lehetett volna.

Iszmail 1830-ban született Kairóban, mint Ibrahim pasa, a jeles hadvezér fia, kit a híres Mehemed Ali egyiptomi alkirály fiának fogadott. Még Mehemed Ali életében, mivel ez elmebetegségbe esett, Iszmail atyja lett 1848-ban Egyiptom alkirálya, de csak néhány hónapra, mivel hirtelen elhunyt. Iszmail, kit művelt atyja Párisban tanítottott, ennek halálakor viszatért Egyiptomba s ellenzéki állást foglalt el a szultán által alkirálylyá kinevezett Abbas pasával szemben, nem annyira sértett hiúságból, hanem mivel Abbas orthodox török volt, ki az újításokat ellenezte, s e mellett népét folyvást zsarolta. Abbas pasa 1854-ben halt meg hirtelen, állítólag szélhűdés folytán, de valószínűleg meggyilkolták, s utódja, Iszmail nagybátyja, az európaias gondolkozású Szaid pasa, lépett a trónra, ki a fiatal Iszmail államtanácsának tagjává nevezte ki s e mellett különféle diplomáciai kiküldetéssel bizta meg Konstantinápolyba és Franciaországba. 1861-ben az alkirály hosszabb távolléte alatt regens volt, s még ugyanazon év végén egy 14,000 főből álló hadsereg élén egyes szudáni törzsek ellen nem diestelenül harezolt.

Ily módon előkészülve lépett Iszmail Szaid pasa halála után 1863 jan. 18-án az egyiptomi trónra, melyen 16 évig ült. Uralkodása igen nevezetes Egyiptom újabb történetében, sőt az ország-alapító Mehemed Ali kivételével kétségkívül őt fogja a történelem a jelen század legjelentékenyebb egyiptomi uralkodójának tekinteni. Magas műveltsége és előszeretete a reformok iránt, valamint kiváló európai férfiak tanácsainak meghallgatása nagyon sok nevezetes dolognak kezdeményezésére buzdították. Így a többek közt 1866-ban a mohamedán világban egészen szokatlan alkotmányt adott nemzetének s

1867-ben kinyerte a porta bejegyzését, hogy az uralkodóházban a fiúk örökösödése biztosítottasék s így a trónvillongásokra kevesebb ok legyen. Igyekezett a közigazgatás különböző ágait európai minták szerint szervezni, állandó hadsereget és tengeri hajókat létesíteni. E mellett elősegítette a gyárparit s különösen a gyapot-termelést, mely jelenleg Egyiptomnak egyik főjövendelmi forrása. Legfőbb érdeme azonban, hogy Lessepsset minden tekintetben nagyon pártfogolta a szuezi csatorna építésében, olyannyira, hogy ez a nagy mű Iszmail pasa nélkül vagy épen nem, vagy csak jóval később készülhetett volna el.

Mindezek a reformok, de különösen az a kö-

rülmény, hogy Iszmail több ízben a szultán közvetítése nélkül érintkezett az európai udvarokkal, sőt 1869-ben maga új körutat tett Európában, hogy a fejedelmeket a csatorna megnyitására meghívja, fölkellette a konstantinápolyi udvar féltékenységét. Nem alaptalanul gyanakodtak, hogy a vazall önálló akar lenni. Iszmail török szokás szerint fejedelmi ajándékokat adott a szultánnak s a konstantinápolyi uraknak, hogy őket maga iránt kiengesztelje, de ezzel csak ideig-óráig szerzett magának szabad kezét s engedményeket volt kénytelen tenni, így a páncélhajóit átengedni, s a szultán haragjában nem is ment el a szuezi csatorna megnyitására.

Ez az ünnep, melynek legnevezetesebb napja

ISZMAIL PASA.

BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMÁNYOK szabadalmását eszközöl mind. államban Réthy János nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz. (népszínház mellett). Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Eisenschiml és Wachtl Budapest, Váci utca 12 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62. Legnagyobb raktár mindennemű fényképezési gépek és készülékek. Alapítva 1856. — Többször kintitve. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt.

„Toronyórák” palota, laktanya, gyári órákat, villanyórákat, legelőnyösebben rendez be Mayer Károly L. I. m. állami kétfélem. gőz-erőgyára Budapest, VII., Kazinczy-u. 3. Váci-utca 22. Képes árjegyzék, kilteljegyz. bér. Nemzeti szálloda épületében.